

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 20

Bėgimas su kliūtimis.

Sp

Užsienių nuomonė dėl Lietuvos sutarties su švedų degtukų sindikatu.

Užsienių spauda labai teigiamai įvertina neseniai Lietuvos pasirašytą su švedais sutartį dėl degtukų monopolio perleidimo jiems 35 metams. Už šį perleidimą, kaip žinome, švedai duoda Lietuvai 60 milijonų litų paskolą iš 6%. Be to, jie pasižadėję pastatyti prie Nemuno popieriaus fabriką, kuris kasmet turėtų pagaminti nemažiau kaip 4000 tonų popieriaus. Mūsų vyriausybė dar išsiderėjo iš švedų po 1½ cento akcizo už dėžutę daugiau, negu ligi šiol buvo imama, nepakeliant degtukų kainos.

Kaip matome, ši sutartis yra visais atžvilgiais Lietuvai naudinga. Tai pripažino ne tik mums palanki vokiečių ir latvių spauda, bet ir lenkų laikraščiai. Lenkai tiesiog mums pavydi. Jie rašo, kad Lietuvai pavyko tai, kas Lenkijai, kad ir kaip buvo stengtasi, ligi šiol nepavykdavo, nes švedai nesutiko duoti lenkams 20 milijonų dolerių paskolos tomis pačiomis sąlygomis, kaip dabar Lietuva išsiderėjo.

Todėl suprantama, kad žinia apie tokiomis geromis sąlygomis pasirašytą su švedų sindikatu sutartį labai suerzino lenkus, kurie iš pradžios nenorėjo net tikėti ir savo spaudoje pažymėjo, kad tai yra gandai platinami lietuvių propagandos tikslams. Dabartinė lenkų vyriausybei priešinga spauda net puola valdžią, nurodydama, kad derybų nepasisekimas su švedais rodo, jog mažoji Lietuva turi užsieny geresnes opinijas, negu didžiulė Lenkija.

Vokiečių laikraščiai pažymi, kad šios sutarties pasirašymas, be grynai ekonomiškos jos reikšmės, gali turėti net politinės reikšmės, būtent, padėti Lietuvai susiartinti su Skandinavija. Galimas dalykas, kad Pabaltijo sąjungos sudarymas iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Suomijos ir Skandinavų valstybių bus pradėtas iš ekonomiškos pusės, ir tuo būdu bus lengviau surasti net bendrą politinę liniją. Lenkija tokion sąjungon neįeis, nes Skandinavų valstybės į Lenkiją žiūri, kaip į didžiųjų valstybių politiską įrankį, ir todėl jos ekonomiškoji būklė visuomet bus nepastovi ir sunki.

Vokiečiai labai gerai įvertina gaunamą iš švedų paskolą ir visai teisingai rašo, kad Lietuva tuos 60 milijonų litų tinkamai sunaudos. Šie pinigai daug prisidės prie šalies ekonominės gerovės.

Mat, Lietuvos vyriausybė nori paskolą sunaudoti visų pirma susisiekimui pagerinti, būtent: naujiems gelžinkeliams statyti, plentams ir vieškeliams pataisyti, pramonei pakelti, mįstų statybai palengvinti, suteikiant ilgalaikinių kreditų.

Vienu žodžiu, gaunami 60.000.000 litų daug prisidės prie Lietuvos ekonomiško sustiprėjimo, o tatai be abejo pagerins ir gyventojų būklę.

Skyrium čia tenka pažymėti popieriaus fabriko reikšmę, kuri švedai apsiėmė pastatyti Lietuvoje.

Mat, Lietuva ligi šiol, kad ir turi žalios medžiagos, tinkamos popieriui išdirbti, bet visą ją išveža į užsienį, kur tą popierių pagamina, o paskui vėl parduoda Lietuvai. Tas žinoma, mums brangokai kaštuoja, nes užsienių fabrikai gerai uždirba iš šio importo ir be to mūsų pinigai pasilieka užsieny.

Štai kodėl švedų pažadas statyti Lietuvoje popieriaus fabriką, kuris kasmet pagamintų 4000 tonų, turės mums dviejopos reikšmės. Viena, mūsų importas (išvežimas) iš užsienio žymiai sumažės ir tuo būdu Lietuvos pinigai liks čia pat ir galės būti sunaudoti savo pramonės pakėlimo tikslams. Antra, daugelis žmonių galės gauti darbo tame fabrike.

Indų vado Gandhi suėmimas ir maišto pavojus Indijoj.

Per paskutinę savaitę Indijos butis tapo ypatingai nerami. Tai iššaukė Gandhi suėmimas ir pasodinimas kalėjiman.

Anglai, kaip žinome, ilgai kentė ir, nepaisydami Gandhi smarkios propagandos ir agitacijos prieš juos, susilaikydavo nuo jo suėmimo, manydami, kad galų gale viskas nusiramins. Tačiau, po įvykių Pešavare, kur buvo nužudyti keli anglų kareiviai, anglų administracija pradėjo kitaip žiūrėti į indų vado veikimą. Buvo nutarta jį suimti. Gandhi nesipriešino, jis tik prašė leisti jam parašyti laišką Indijos vice-karaliui. Parašęs laišką, jis pats pasidavė anglų administracijai.

Paskutinės žinios iš Indijos yra labai neramios. Pasirodo, kad, Gandhi suėmus, indų tautinis judėjimas dar

Mathama Gandhi

Indijos tautinio judėjimo vadas ir įkvėpėjas.

Didžiausia sensacija praskambėjo žinia apie jo suėmimą ir pasodinimą į kalėjimą.

daugiau sustiprėjo. Prasidėjo net kruvini susidūrimai tarp indų sukilėlių ir anglų kariuomenės.

Ypač daug yra sumuštų ir sužeistų Bombejū ir Delhi, kur sukilėliams pavyko net užimti vyriausybės rūmus.

Per susirėmimus nukentėjo apie keletą šimtų žmonių.

Sukilėliai puola policiją ir bendrai anglų administraciją, kurią jiems dažnai pavyksta nuginkluoti.

Anglai yra labai susirūpinę dėl šių įvykių ir stengiasi visomis jėgomis numalšinti sukilimą. Kol kas anglams ne labai sekasi, bet vis dėlto dar toli ligi sukilėlių laimėjimo. Anglija savo paskutinio žodžio dar nepasakė.

Sovietų Rusijos laivyno perkėlimas į Juodąją jūrą ir Turkiją.

Europos politiniuose sluoksniuose dabar daug kalbama apie Sovietų Rusijos laivyno tam tikros dalies perkėlimą iš Baltijos jūros į Juodąją jūrą.

Praeitą rudenį du Sovietų didžiuliai karo laivai pro Dardanelius įplaukė į Juodąją jūrą. Šis faktas tada sudarė didelę politinę sensaciją. Nes taikos sutartimi su santarvės valstybėmis Bosforo sąsiauris ir svetimų karo laivų perėjimas pro jį, turėjo būti tam tikros santarvės valstybių komisijos kontrolė. Tačiau Sovietų laivynas be jokio tos komisijos sutikimo atsidūrė Juodojoje jūroje, vien Turkijai pritarus. Neseniai dar vienas rusų kreiseris perėjo pro Bosforą į Juodąją jūrą.

Ši aplinkybė labai suerzino Santarvės valstybes, nes tuo yra sulaužyta jų kontrolės teisė ir be to Sovietų karo laivyno Juodojoje jūroje padidėjimas yra ypač pavojingas anglų ir italų interesams. Prancūzija taip pat susirūpinusi dėl šio įvykio, nes čia gali pakenkti jos reikalams Balkanuose.

Todėl nenuostabu, kad santarvės valstybių spauda dėl šio įvykio kaltina Turkiją. Mat, ši yra drauginguose santykiuose su Sovietų Rusija ir todėl padėjo jai šiuo reikalu. Turkija politiniu atžvilgiu labai surišta su Sovietų Rusija. 1925 m. padaryta draugingumo sutartis. Šios sutarties galia pasibaigė 1929 m. gruodžio 17 d., bet neseniai vėl tapo pailginta 2 metams, tik su ta sąlyga, jeigu viena iš susitariančiųjų šalių bent šešiais mėnesiais prieš baigiantis sutarties terminui nepareikš noro šią sutartį nutraukti, tai šios sutarties galiojimas automatiškai bus pratęsiamas dar vieneriems metams.

Tuo būdu Sovietų Rusijos ir Turkijos draugingumo sutarties galia yra automatiškai pratęsiama ilgesniam laikui ir tai rusų turkų politiniams santykiams suteikia didesnio pastovumo.

Matna visiems: metams 8 Lt., 6 mėn. 4 Lt., 3 mėn. 2 Lt. ir 1 mėn. 1 Lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Tel.: per Vyr. Štabą 58 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaunas.

KARYS

LIETUVOS KARIJOMENŲ SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XII metal

Kaunas, 1930 — VYTAUTO DIDŽIOJO — m. gegužės m. 15 d.

Nr. 20 (572)

PIRKIME TIK REIKALINGIAUSIUS REIKMENIS IR TIK SAVO KRAŠTE GAMINTUS.

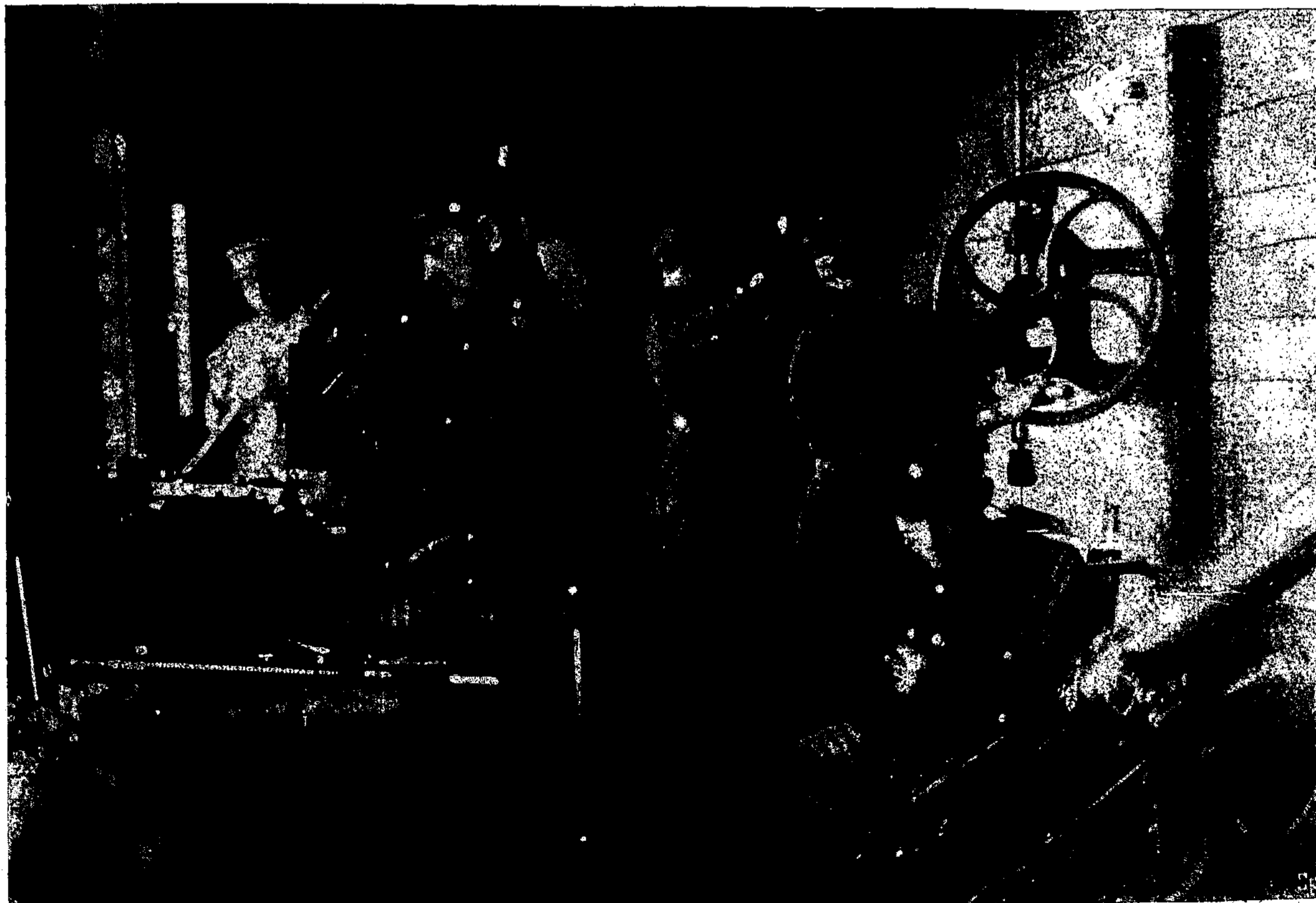
Jei imsime kurį nors atskirą ūkį, tai matysime, kad gerai jis klestės tik tada, kai visuose veiksmuose ir visuose darbuose šeimininkas apskaičiuos savo jėgas, tiek fizines, tiek materiales, kada jis mokės tinkamai taupyti ir leisti jo žinioj esančias lėšas. Sakoma, ūkis smunka; vadinasi, jo šeimininkas daro didesnes išlaidas, negu kad ūkis jam teikia pajamų. Kartais tokį pajamų ir išlaidų nesuderinimą dar galima išlyginti užsitraukus tam tikrą paskolą. Bet ir čia reikia žiūrėti, kad gaunamas iš ūkio pelnas galėtų ateity padengti ne tik gautą paskolą, bet ir procentus.

Sumanus ūkininkas moka apskaičiuoti savo išlaidas taip, kad jos nebūtų didesnės už gaunamas pajamas. Tuo tikslu kartais jam tenka nuo kai ko

atsisakyti, kai kas nepirkti, bet pagaminti ar pasidirbti savo jėgomis. Pavyzdžiui, geras šeimininkas sės javų tiek, kad jų pakaktų ne tik maistui ir pasėliui, bet ir liktų parduoti; jis užaugins vieną kitą gyvulį ar paukštį, kad, juos pardavęs, už gautus pinigus galėtų pirkti tą, ko jo ūkis negali jam patiekti. Kiekvienas atskirai paimtas ūkis negali pasigaminti viso, kas jam reikalinga. O ką reikia pirkti, tas perkama artimesnėje vietoje, nes iš toliau brangiau apseina piršto daikto (jei jis didesnis) pristatymas.

Bendrai, ūkininkas turi nemaža rūpesčių galams suvesti. O juo ūkis didesnis, tuo tų rūpesčių daugiau, tuo daugiau iš ūkininko reikalaujama sumanumo.

Mūsų Lietuva irgi sudaro didžiulį ūkį. Kaip at-

8 p. pulko ginklų dirbtuvėje.

skiras mažas ūkis negali patsai visko gaminti, taip lygiai Lietuva negali visko gaminti, kas reikalinga josios gyventojams. Imkime nors ir kasdieniniame gyvenime reikalingus smulkius maisto produktus — druską, pipirus ir t.t. Jų Lietuvoj nėra, taigi reikia pirkti kitoj valstybėje. Tokių reikalingų daiktų, kurių Lietuvoj nėra, yra daug. Kad tuos daiktus būtų galima nupirkti, pati Lietuva turi turėti ką nors parduoti, nes priešingai kitose valstybėse vien tik pirkdami, o nieko neparduodami, mes nė nepajustumėm, kaip netektumėm lito. Tuomet kraštas prilygtų ūkininkui, kuris, nesugebėdamas pajamų su išlaidomis išlyginti, vis labiau brenda į skolas ir smunka.

Krašto prekybą su užsieniu prižiūri tam tikros vyriausybės sudarytos įstaigos. Jos prilygsta ūkininkui ir turi žiūrėti, kad kraštas nepirktų daugiau, negu kad patsai gali užsieniui parduoti. Jei galus suvedant, atskiras ūkininkas turi pareikšti nemaža gabumo, tuo labiau to vieno nepakanka viso krašto prekybą tvarkant, viso krašto galus suvedant. Krašto prekybą prižiūrintieji asmens turi turėti ne tik sumanumo, bet ir tam tikrų žinių. Druska, pavyzdžiui, yra būtina reikalinga, Lietuvoj josios nėra, taigi jos įvežimui negalima daryti apsunkinimų. Priešingai, yra daiktų, kurie sudaro prabangą, be kurių galima apseiti, kurie reikalingi tik išsipaikintiems žmonėms. Tai bus visokie madni rūbai, geri vynai, įvairūs kvepalai ir t.t. ir t.t. Krašto prekybą prižiūrintieji asmens sudaro sunkumų tiems daiktams įvežti: už jų įvežimą imami diktoki muitai; tuo pačiu daiktas darosi brangus, neturi daug pirkėjų, o pirklys ne laikys tokių mažai perkamų daiktų.

Kartais iš užsienio atvežtas daiktas gal būt kainotų pigiau, negu Lietuvoj padirbtas, bet jei tokių daiktų daug vežti, tai tuomet mes greitai išleistumėm į užsienį visus savo litus. Tuomet krašto prekybą prižiūrintieji organai už tokius įvežamus daiktus irgi ima didelius multus. Tuo būdu pačiame krašte susidaro patogios aplinkybės tokiems daiktams gaminti. Pavyzdžiui galime imti degtukus, papirosus, medžio apdirbimą ir t. t. Iš to laimi visas kraštas: pinigai neišleidžiami į užsienį, o pačia-

me krašte įsisteigia nemaža dirbtuvių ir fabriku, suteikiančių darbą ir pragyvenimą nemažam žmonių skaičiui.

Trumpame rašiny negalima aptarti visų atsitikimų, taigi pakaks šių minėtų.

Kokios gi įtakos turi kraštui toji prekyba su užsieniu?

Metams baigiantis kraštas, kaip ir kiekvienas žmogus, suveda savo prekybines knygas. Jei pinigų išleista į užsienį daugiau, negu iš užsienio gauta, tai tas jau negerai. Kuomet užsienyje atsiduria daug litų, tai tenka ieškoti, kas juos pirktų, tenka siūlyti, o tuomet jis darosi pigesnis. Priešingai, jei užsienyje litų mažiau, tai jų tuomet ieško, už juos brangiau mokės, kad tik gautų. Kraštui naudingiau antruoju atveju. Todėl užsienio prekybą prižiūrintieji organai stengiasi taip šeimininkauti, kad per metus būtų galima daugiau parduoti, o nepirkti. Ne visada pavyksta tokią pusiausvirą nustatyti, bet to siekiama.

O mes, visi gyventojai, ar galime tame reikale kuo nors padėti?

Pasirodo, kad ne tik galime, bet viskas nuo mūsų tik pareina. Kraštas perka užsieny tik tiek, kiek mes patys įperkame. Kraštas tuo mažiau pirs užsieny, juo daugiau mes patys pirsime Lietuvoj dirbtų prekių ar produktų. Kas galima Lietuvoj gaminti ir kas gaminama, tą ir pirkime. Mažiau reikalausime užsieny padirbtų daiktų, mažiau bus jų įvežama, mažiau atiduosime užsieniui mums patiems reikalingų litų, tuo pačiu kiekvienas atskirai padėsime kraštui ūkį tvarkyti. Pasakysiu dar daugiau: pirkime tik tai, kas reikalinga. Jei be ko gali apseiti, tai vėly taupyki.

Toksai savų, o ne užsieninių prekių pirkimas padės ir mūsų pačių pramonei plėstis; daugiau žmonių ras darbo pačiame krašte, — neteks jiems emigruoti ir Lietuvai bemaž žūti; ekonominiu atžvilgiu Lietuva irgi kiltų. Argi tam viskam pasiekti nesiras mumyse to nedidelio pasiryžimo ir noro tik savo gaminius vartoti?

V. S-tis.

Klaipėdos krašte pradėjo veikti karinės prievolės įstatymas.

Vėl vienas, paminėjimo vertas, istorinis įvykis mūsų valstybės gyvenime, būtent: nuo šių metų rudens, po daugel šimtų metų, vėl bus imami į kariuomenę Klaipėdos krašto vyrai.

Ta proga noriu, nors trumpai, supažindinti „Kario“ skaitytojus su Klaipėdos kraštu ir jo praeitimi. Nė vieną sykį jau buvo rašyta „Kary“ apie Klaipėdos kraštą ir jo reikšmę Lietuvai. Manau, neatsiras nė vienas karys, kuris nežinotų bei nebūtų girdėjęs, kur tas kraštas randasi ir koks jis didelis.

Klaipėdos kraštas guli tarp Nemuno, buvusios Lietuvos sienos ir Baltijos jūros, apimdamas šiaurinę Kuršių užmario pusiausialio dalį ligi Nidos bažnytkaimio ir Kuršių Marių dalį nuo Nidos ir Nemuno įtakos ligi Klaipėdos.

Klaipėdos kraštas apima 2,836 kv. klm. plotą, iš kurių 426 kv. klm. vandens.

1925 m. gyventojų surašymo duomenimis Klaipėdos krašte buvo 141,645 gyventojų, iš jų: Klaipėdos mieste — 35,845, Klaipėdos apskrity — 30,409, Šilutės

apskr. — 36,404 ir Pagėgių apskr. — 38,987 gyventojų.

Kad ir kraštas daugiau ne 650 metų buvo po svetimu jungu, dauguma gyventojų lietuviai, ypač kaimas visas lietuviškas, kur tik eisi, visur išgirsi lietuviškai kalbant. Tik miestas kiek suvokietintas, nes daug valdininkų ir pramonininkų yra privažiavusių ir apsigyvenusių krašte iš Vokietijos gilumos.

Šis kraštas iš senų senovės priklausė Lietuvai ir buvo Žemaitijos dalis. Prof. dr. Bezenbergeris tvirtina, kad pietiniame Kuršių Marių pakrašty visada gyvenusi tik lietuvių giminė.

Tik išgalėję Prūsosė ir Kuršė kryžėiviai užėmė šią Žemaitijos dalį ir 1252 m. pasistatė Klaipėdoj savo pilį, kad tuo atskirtų lietuvius nuo jūrų ir sujungtų Prūsų ir Kuršės užimtus kraštus. Tuo būdu visas Klaipėdos kraštas ir liko vokiečių globoj daugiau ne 650 metų.

Pagaliau, pralaimėjus Vokietijai didįjį karą, Versalės Taikos Traktatu, pasirašytu didžiųjų val-

Jo Ekscelencijai

Ponui Krašto Apsaugos Ministeriui.

Visuotinis Lietuvos Kariuomenės Savanorių S-gos atstovų suvažiavimas 1930 — Vytauto Didžiojo — metais savo įpėdiniams — Kariuomenei — linki sėkmingo pasiruošimo, kad tautos didžiųjų žygių valandą tvirtai suglaustos eilės būtų nepralaužiamos.

Priimkite, Ponas Ministeri, mūsų širdingiausi sveikinimą.

Suvažiavimo prezidiumas.

stybių 1919 m., šis kraštas buvo atskirtas nuo Vokietijos. Vokietijos delegacijai prieš tai protestuojant, Santarvės vardu atsakė Clemenceau 1919 m. birželio m. 16 d.:

„Minėtas kraštas visada yra buvęs lietuviškas, diduma gyventojų, kilmės ir kalbos atžvilgiu ten lietuviška, nors pačiame Klaipėdos mieste ir yra didelė dalis vokiečių. Visa tai dar nepateisina, kad tas kraštas turėtų būti paliktas ir toliau po Vokietijos suverenitetu, ypač turint galvoje, kad Klaipėdos uostas Lietuvai yra vienintelis išėjimas į jūrą.“

Kadangi dar valstybinė lietuviškų teritorijų priklausomybė nebuvo nusistačiusi, tai Klaipėdos kraštą laikinai pasiėmė valdyti Santarvė. 1920 m. vasario mėn. 15 d. Santarvės vardu Klaipėdos kraštą užėmė prancūzai. Kad būtų lengviau valdyti kraštą, liko padalintas į tris apskritis: Klaipėdos, Šilutės ir Pagėgių.

1922 m., pradėjus prancūzams ir kitiems įvairaus plauko „biznieriams“ rimtai ruošti padaryti iš Klaipėdos „Freištata“ bei abejoti, kam jį galutinai atiduoti, susipratę vietos lietuviai 1923 m. sukilo, užėmė Klaipėdą ir visą kraštą ir tuo Santarvė buvo priversta galutinai išspręsti Klaipėdos krašto likimą ir atiduoti jį valdyti į teisėtų šeimininkų rankas.

1923 m. vasario mėn. 16 d. didžiųjų valstybių Ambasadorių Konferencijoje padarytu nutarimu, kuri Lietuva priėmė tų pat metų kovo mėn. 13 d., Klaipėdos kraštas buvo galutinai pripažintas ir perduotas Lietuvai pagal tam tikrą tarp Lietuvos ir didžiųjų valstybių padarytą sutartį bei konvenciją dėl Klaipėdos teritorijos (Vyr. Žin. 169 Nr., eil. 1186 Nr.), pagal kurią Lietuva ir valdo Klaipėdos kraštą.

Minėtos konvencijos 13 str. numato, kad asmenys, kurie bus įgiję Klaipėdos teritorijos vietos gyventojų požymį, einant straipsniais 8 ir 10, bus paleisti nuo kariuomenės tarnybos ligi 1930 m. sausio mėn. 1 dienos.

Kadangi šiais metais naujokų šaukimas bus tikrai rudenį, tad remiantis konvencijos dėl Klaipėdos teritorijos 13 str. ir karinės prievolės įstatymo pakeitimu 12 § — pradedant nuo šių metų rudens Klaipėdos krašto gyventojai — vyrai bus šaukiami karo tarnybos prievolių atlikti į Lietuvos kariuomenę lygiai su Didž. Lietuvos gyventojais.

Aptarimui ir pritaikinimui veikiančio D. Lietuvoje kar. priev. įst. Klaipėdos kraštui pr. metų gruodžio mėn. 12 d. buvo susauktas Klaipėdoje tam tikros komisijos posėdis, pirmininkaujant Klaipėdos krašto komendantui pulk. leit. Liormonui ir dalyvaujant Klaipėdos miesto vyr. burmistru, Klaipėdos, Šilutės ir Pagėgių apskr. viršininkams, vidaus reikalų ministerijos referentui, kr. direktorijai ir

gubernatūros atstovams bei kr. aps. m-jos ir krašto gydytojams. Minima komisija priėjo išvados, kad, taikant šį įstatymą Klaipėdos kraštui, ypatingų pakeitimų bei papildymų nereikės daryti ir ta pačia tvarka taikintina ir Klaipėdos kraštui.

Ligi šiol į Lietuvos kariuomenę buvo imami iš Klaipėdos krašto vien tik savanoriai, kuriuos kasmet pavasarį ir rudenį priiminėjo Klaipėdoje tam tikra savanoriams priimti komisija. Dabar visam Klaipėdos kraštui prie krašto komendantūros sudaroma tam tikra viena bendra naujokų ėmimo komisija, kuri dirbs apskrities naujokų ėmimo komisijos teisėmis.

Visame krašte bus 5 naujokų ėmimo nuovados: 1) Klaipėdos apskr. — Klaipėdoje ir Priekulėje, 2) Šilutės apskr. — Šilutėje ir 3) Pagėgių apskr. — Pagėgiuose ir Viešvilėje.

Valdžios Žinių 47 Nr. iš gegužės mėn. 2 d. paskelbtas Klaipėdos krašto naujokų ėmimo komisijos pirmininko paliepiamas valsčių viršaičiams ir metrikacijos (užrašų) įstaigų vedėjams pradėti registraciją vyrų, gimusių 1909 metais, ir ligi liepos mėn. 15 d. per apskričių viršininkus pristatyti naujokų ėmimo komisijos pirmininkui.

Visi vietos vokiečių ir lietuvių laikraščiai paskelbė apie šį istorinį įvykį, kad pagaliau pradės imti ir Klaipėdos krašto vyrus į Lietuvos kariuomenę.

Gyventojai kasdien įvairiais, karinę prievolę liečiančiais klausimais kreipiasi į komendantūrą, kur gauna paaiškinimų į savo klausimus.

Kiek teko ligi šiol pastebėti, visi tarnavę mūsų kariuomenėje Klaipėdos krašto savanoriai buvo gabūs, sąžiningi ir pavyzdingi kareiviai. Daugelis jų grįždavo iš kariuomenės puskarininkių laipsniu arba dar pasilikdavo dalyse tarnauti liktiniais.

Reikia tikėtis, kad ir dabar, pradėjus iš Klaipėdos krašto imti mūsų kariuomenės vyrus, jie atliks savo tarnybą neblogiausiai.

Be to, dar bus ir ta nauda, kad tarnavę mūsų kariuomenėje vyrai daugiau pažins Lietuvą ir tuo būdu per kariuomenę ir jaunuomenę sudarys didesnę bendrumą tarp D. Lietuvos ir Klaipėdos krašto. Nebus daugiau tos dirbtinos sienos ir išnyks nepasitikėjimas vienu kitais.

J. Nykštukas.

Naujokai.

Atėjo lauktoji diena. Paskirton vieton susirinko daugybė jaunuomenės, kaip žmonės sako: „vyrų, kaip ąžuolų“. Visi buvome gerai nusiteikę. Nebuvo nė vieno nusiminusio, nelinksmo.

Po visų ceremonijų paskelbė, kurie yra priimti kariuomenės. Buvo įsakyta visiems susirinkti į dalis tam tikrą dieną.

Susidėjęs, kas reikalinga, atsisveikinau su namiškiais. Nors namiškiai, ypač motina, buvo nelinksmi, bet aš nė kiek nenusiminiau, nors gaila buvo palikti gimtoji pastogė.

Susėdę į vežimus, uždainavom:

Tu, močiute senutėle,
Manęs jauno neliūdėk:
Priešas mus kovon sukėlė —
Per kiemelį palydėk!...

Mosuodami nošinėmis, tolinomės nuo namiškių ir išleidžiančių mus žmonių.

P. Budrys.

Kaip gintis prieš tankus.

Jungtinės Amerikos Valstybės, kur daugiausia šiais laikais eina kariuomenės motorizacija ir mechanizacija, sėkmingai tobulina puolamąsias kautynių priemones ir tuo pat metu stengiasi surasti kuo geriausių būdų (priemonių) gintis.

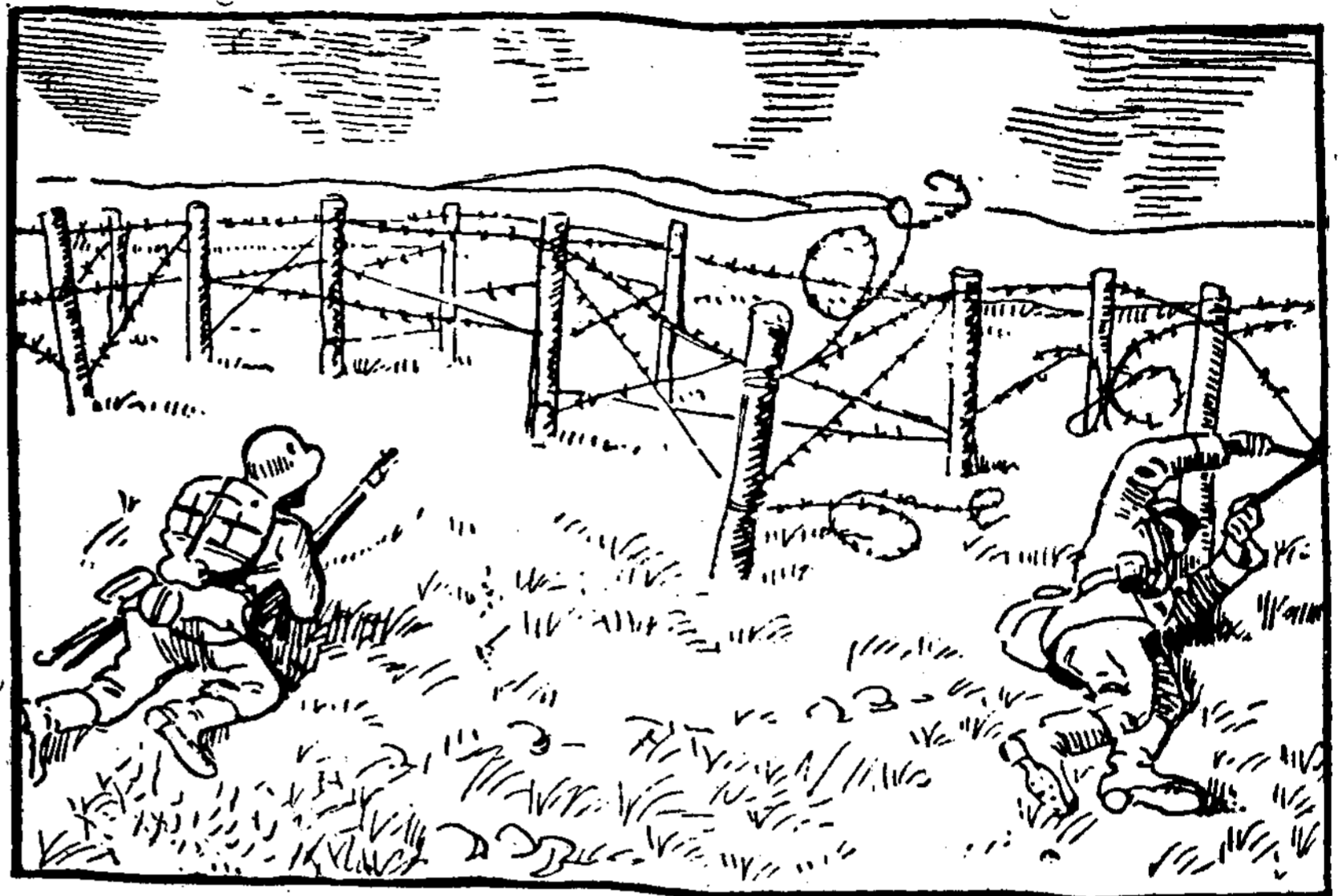
Baisiausias tuo tarpu pėstininkų priešas yra laikomas tankas. Todėl labai įdomu susipažinti su numatomais amerikiečių būdais kovoti prieš tankus. Jie tikrai įsitikinę, kad tankų pasirodymas būsimąjo karo lauke yra visai galimas dalykas.

Tankai, sujungti su šarvuočiais ir motorine artilerija, sudarysą labai pavojingą ir lemiantį kautynių įrankį.

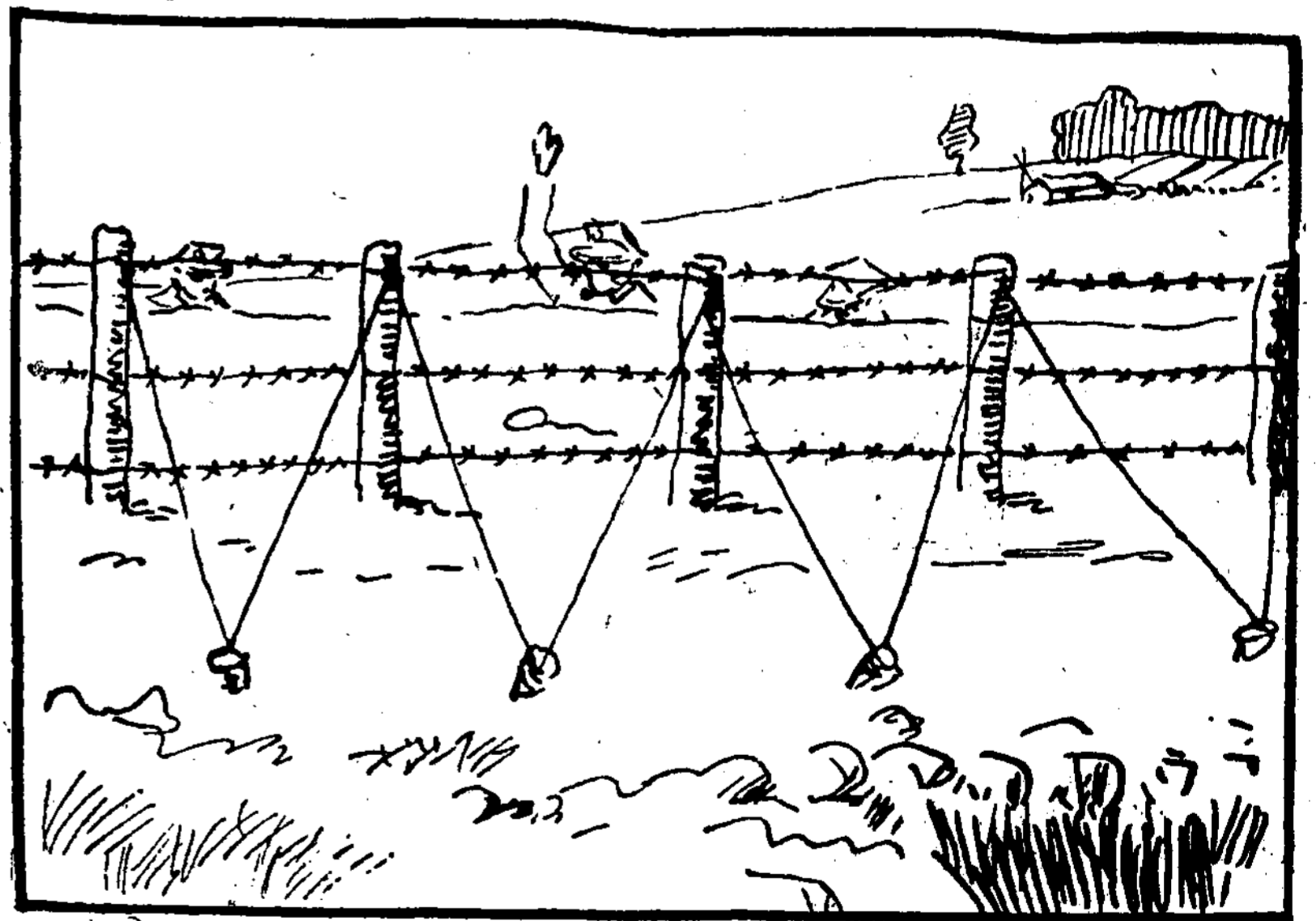
Prieš tikią kariuomenę, kuri būsianti gausiai aprūpinta moderniškonis kautynių mašinomis, reikės ne tikrai tobuliausiai organizuoto apsigynimo, bet ir tam tikrų priemonių, kad galima būtų pagaltoti apie puolimą.

Visų pirma pėstininkai turi būti gerai pasirengę kovai prieš tankus. Vokiečių kariuomenėje šiuo metu pėstininkų pulkams pridama po vieną bateriją, kuri visiškai įeina į pulko sudėtį. Anglijoje į kiekvieną pėstininkų batalioną įeina 4 prieštankinės patrankos. Tačiau visos tos apsigynimo priemonės prieš tankus tik tuomet bus geros ir veiklios, jei sugebės greitųjų tankų veržimąsi sustabdyti. Juk dabartiniai tankai pulsią 32 klm. greičiu per valandą. Ir jeigu jie pradės puolimą už vieno kilometro, kaip paprastai, nuo savo išeities linijos, tad per porą minučių jau pasieksią savo tikslą. Tuo atžvilgiu būtina reikalinga labai stipri ir budri apsauga, nes per tokį trumpą laiką beveik neįmanoma nei specialūs nurodymai padaryti, nei apsigynimo tvarka pakeisti, kad sulaikytu smūgį. Iš to išeina, kad visos apsigynimo priemonės jau iš anksto būtina turi būti parengtos.

Visų pirma kovoj su tankais labai daug padės taktiškos apsigynimo priemonės — sunaudojimas natūralinių tereno kliūčių, kurios neduos tankams išplėsti savo veikimo ir greičio pajėgumo. Tuo tikslu kuo geriausiai turi būti iš-

Prie nesaugomų kliūčių priešas gali nepastebimai prisiartinti ir perkirpti spygliuotą vielą.

Tiesią kliūčių liniją išilgai fronto priešas greit pastebi ir sunaikina.

naudota: upės, ežerai, perkasai, kalnai ir balos.

Tačiau netrukus, kai „žemės ir vandens“*) tanko projektas bus įvykdytas, tuomet ir vandens kliūtys nustos savo reikšmės. Vis dėlto, kad ir geriausiai būtų išnaudotos gamtos ir dirbtinės kliūtys, reikia atsiminti, jog visa tai paliks be reikšmės, jei neprisidės veikli artilerijos ugnis ir nebus panaudo-

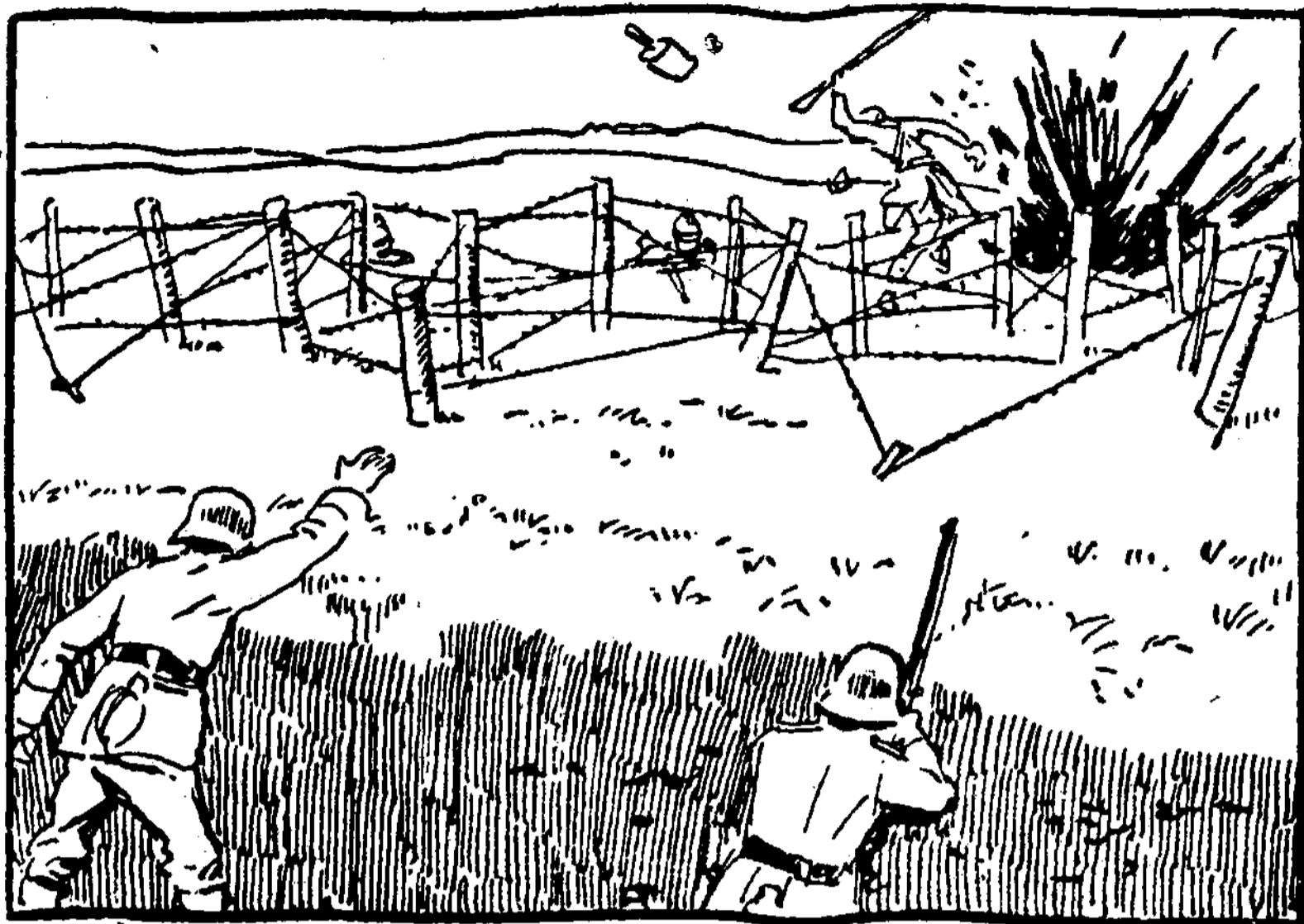
*) Tuo pat metu galės važiuoti žeme ir plaukti vandent.

ti kiti įrankiai, tinką kovai prieš tankus.

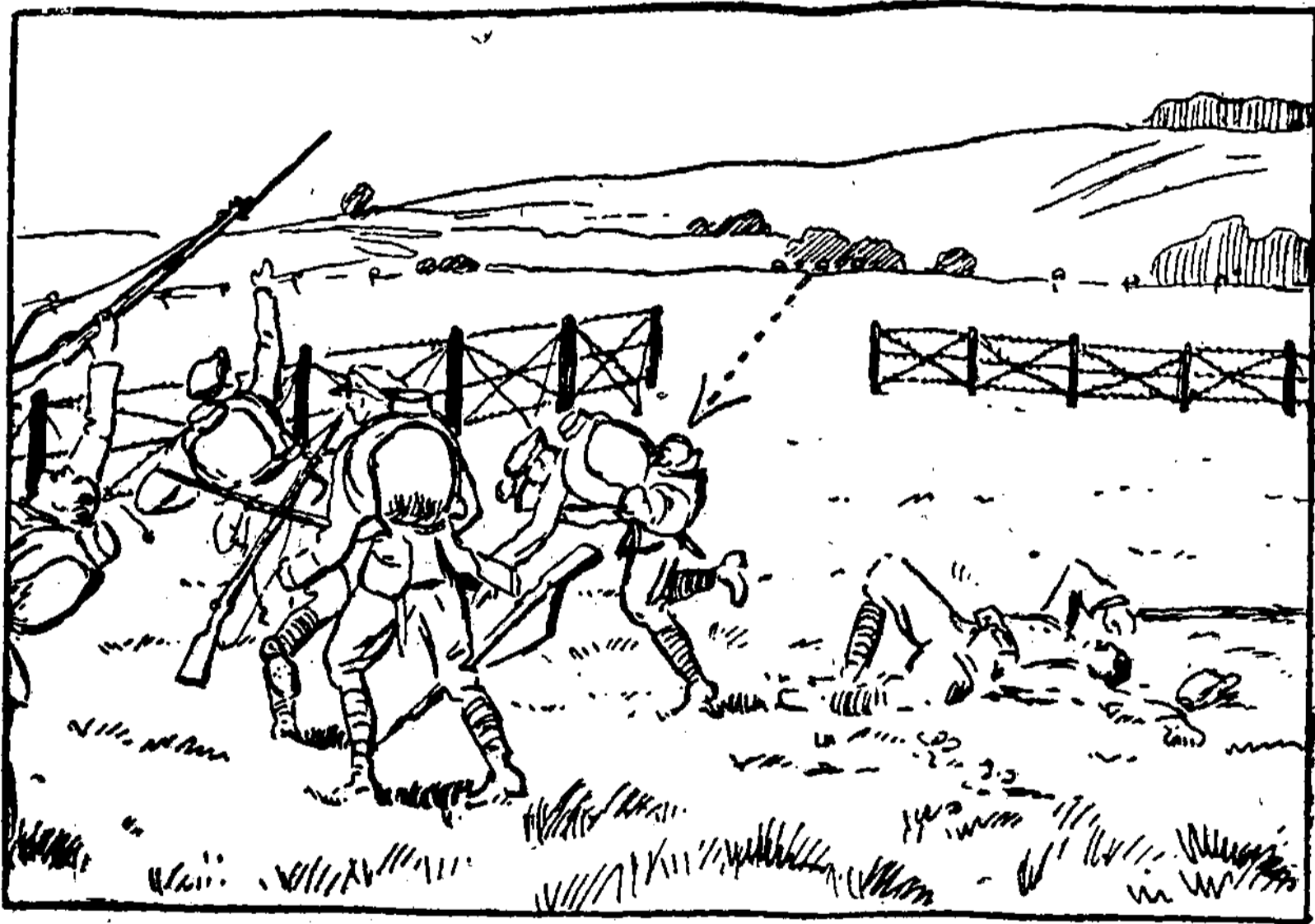
Vėrtingiausias iš tokių įrankių kol kas bus tam tikros patrankos. Charakteringiausios prieštankinių patrankų savybės bus šios: didelis viso įrengimo judrumas, atitinkas prieš tankų judrumą, nes pastoviųjų pozicijų patrankos lengvai gali būti surastos ir veikiai paraližuotos dūmų uždangomis. Patrankos, negalinčios manevruoti, pasiliks be naudos. Nes visos patrankos, numatomos prieš

t y s

Gerai

Kliūtys turi vertės tik tada, kai jos saugomos ir gali būti apšaudomos tikra ugnimi.

Kliūtys įtaisomos į žulniai fronto. Ypač naudinga jas daryti smailių kampų pavidalu su angomis į savo pusę. Priešas nejučiomis įtraukiamas į tokias angas ir pakliūva į ten pastatytų kulkosvaidžių ugnį.

tankus, turi sugebėti greitai šaudyti ir betarpiškai iš gana didelio atstumo paleisti taiklią ugnį, kad prieš tankai nespėtų sunaikinti savųjų pėstininkų anksčiau, negu tie tankai bus kliudyti. Šūvio galimumas turi būti toks, kad pramuštų colinius tanko šarvus iš 900 mtr. atstumo.

Čia geriausia tos rūšies pabūklams tiks kalibras, jei jis bus šiek tiek didesnis, negu 37 mm., nes mažesnio kalibro pabūklai, nors jie ir greičiau šaudyti, vargu ar

bus tuikami, numatant tankų šarvų pastorėjimą.

Kalbamieji pabūklai, pasižymi anksčiau minėtomis savybėmis, turi sudaryti prieštankinio apsigynimo pagrindą.

Tačiau visa tai nereiškia, kad jau kitos apsigynimo priemonės nebebūtų pavartotos. 12 mm. ir didesnio kalibro kulkosvaidžiai, nors jie, tiesa, neįstengs pramušti priešakinių ir šoninių tanko šarvų, tačiau gana sėkmingai galės šaudyti į apatines, silpnesnes dalis,

ypač tuo momentu, kai tankas atvers savo priešakį bei apačią, nugalėdamas kurią nors kliūtį.

Sunkiojo kulkosvaidžio ugnis nėra tiksli bei vertinga, todėl pirmiausia ji turi būti nukreipta ne kovai su tankais, bet prieš tuos būrelius, kurie lydi tankus ir stengsis jų laimėjimus išnaudoti.

Visos prieštankinės apsigynimo priemonės turi būti sutvarkytos gilyn. Patrankos turi būti pastatytos ant spėjamų tankų žygio kelių, ta pat kryptimi turi būti išnaudotos bei sudarytos kliūtys. Kliūčių tikslas priversti tankus ieškoti patogesnių kelių ir tuo pat pakeisti savo kryptį ir sumažinti žygio greitį. Šitas momentas kuo veikiau turi būti išnaudotas prieštankinių patrankų, kad būtų paleista smarki ir koncentruota ugnis į manevruojančią mašiną.

Vienetos, paskirtos prieštankiniams įrankiams tarnauti ir su jais gintis, kuo geriausiai turi būti supažindintos su taktiškais priešininko tankų vartojimo būdais, jų grupavimais ir paleidimais į ataką, tanko vado vieta puolimo metu, kiek toli ir kaip matyti iš tanko ir t.t.

(Bus daugiau).

Su pavasariu.

Su pavasariu dainuojam,
aidas dainas lydi,
kojom ritmą suposmuojam,
plentuose užklydę.

Neries krante lekiant žiogu
dulkės, vėjas kyla,
bokštai, gluosniai akys mirga,
laukas, kloniai dyla.

Pro Pažaislį vakar jojom,
šilas suskambėjo.
Minkštos samanės sustojus
ir vėjas kvepėjo.

Širynt ėjom per alėją
maldas palydėti,
Dulkės stulpu nudulkėjo
debesiuos' saulėtuos'.

Alleluja! Toli skamba
ir mes aidą lydime.
Tegu skamba į padangę,
kur džiaugsmas sužydes.
Tegu suokia žali vėjai.
iš laukų atklydę.
Iš pietų, rytų suėjom,
žygiams pasiryžom.
Tegu kvepia tėvo pirkioj,
žydinčios žibutės.

Pirmieji kūno lavinimo medicinos kontrolės kursai.

Ligšiol karių fizinis lavinimas nebuvo gydytojų tiksliai kontroliuojamas. Tas darbas buvo paves-

tojams fizinio lavinimo ir sanitarijos kursai. Kursuose buvo paliesti labai aktualūs karo gydytojams

Topografiją dėstė inžin. plk. Dirmantas, sanitariją — gen. št. plk. Jackus, lauko chirurgiją — gyd. plk. ltn. Žemgulys ir kūno fizinį lavinimą — gyd. mjr. Jurgelionis su savo padėjėjais — instruktoriais.

Daugiausia laiko buvo skirta fizinio lavinimo dalykams, kurie ir buvo, galima sakyti, visų kursų svarbiausiu tikslu. Šitų kursų vyriausioji idėja ir buvo atkreipti gydytojo dėmesį į sveiką organizmą, tinkamai jį lavinant, prižiūrint ir apsaugant nuo kenksmingų būklių, o ne pasitenkinant vien tik patalogiškų apsimetimų šalinimu iš susirgusio organizmo.

Kursuose teko susipažinti su naujaisiomis šios dienos mokslinėmis pažiūromis į fizinio lavinimo reikšmę, pradedant nuo mažo vaiko ir baigiant senatve. Jei, eidami į kursus, kai kurie abejojo dėl jų naudingumo, tai, kursams pasibaigus, kiekvienas turėjo pripažinti, kad fizinis lavinimas pas

Karo gydytojų sportmenų grupė sporto aikštėje.

tas fizinio lavinimo instruktoriams, kurie, savaime aišku, negalėjo sekti, kaip fizinė mankšta atsiliepia kiekvieno kario sveikatai. Gydytojais stovėjo nuošaliai šito darbo, mažai tesidomėdami fiziniu lavinimu ir tiktai ambulatorijose susidurdavo su kariais, gerokai nukentėjusiais nuo forsiruotos fizinės mankštos. Dėl to karių sveikata, kol nebuvo tokios kontrolės, dažnai atsidurdavo katastrofingose padėtyje. Karo sanitarijos valdyba atkreipė dėmesio į tai ir nusistatė fizinio lavinimo kontrolės darbą pavesti gydytojams. Tuo reikalu nuo balandžio mėn. 23 d. ligi gegužės m. 8 d. karo sanitarijos valdybos pastangomis prie Vytauto Didžiojo karininkų kursų buvo suruošti trumpi karo gydy-

dalykai, būtent: topografija, sanitarijinė taktika, lauko chirurgija, kūno fizinis lavinimas. Kursuose

Kūno lavinimo medicinos kontrolės kursuose karo gydytojai mankština su medicinbolliu

dalyvavo 21 karo gydytojas, 3 eiliniai gydytojai ir 9 kandidatai medikai stipendininkai.

mus ligšiol visai mažai tebuvo vertinamas. Tuo tarpu, kai fizinio auklėjimo reikšmė, pradedant jau nuo vaiko amžiaus, yra labai didelė. Labai pamokanti tuo reikalu buvo instruktoriaus Mirskio paveikslinga pamoka su vaikais 4—6 metų amžiaus, kur galima buvo matyti vaikus atliekant įvairius sunkius pratimus, būtent: laipiojimas kopėčiomis, lipimas ant aukštų stalų, žaidimai ir kt., taip pat ir lengvus pratimus, bet reikalaujančius drausmingumo ir paklusnumo: vaikščiojimas, bėgiojimas, alsavimas nosimi ir kt.) Tik stebėtis reikėjo, kaip tokie jauni vaikiukai, davus ženklą, visi pradėdavo vykdyti tam tikrus pratimus su visu rimtumu ir pilna disciplina.

Karo gydytojai žaidžia su krepšiasvaidžiu.

Karių fizinis lavinimas turi tikslą per trumpą laiką išauklėti gerą kari, kuris be žymesnio nuovargio galėtų išverti sunkiose karo lauko aplinkybėse. Kario fizinis patvarumas nulemia laimėjimą, nes karys su menku fiziniu patvarumu po didesnių žygių ar po ilgesnio artilerijos ugnies terorizavimo darosi mažai veiklus ir nebegali priešintis. Taigi, lavinant kariuose patvarumą, būtinai reikia tatau turėti galvoje ir pratinti karius prie tokių judesių, kurie galėtų būti reikalingi karo lauke. Savaimė suprantama, kad ne kiekvienas karys sugeba vienodai atlikti jam skirtus fizinio lavinimo uždavinius. Čia ir prasideda gydytojo atsakingas darbas — kontroliuoti įvairių pratimų veikimą karių organizmui, surūšiuojant ir suskirstant karius į grupes pagal jų fizinių jėgų išsiskleidimą ir laiku apsaugant silpnesnės sveikatos karius nuo forsiruotos treniruotės.

Visą laiką kursai buvo gausingai lankomi ir sekami su didžiausiu susidomėjimu. Visų akyse buvo matyti didelis pasiryžimas, grįžus į dalis, naujai sutvarkyti karių fizinio lavinimo metodus, nepasi-

Karo gydytojai kursantai su savo viršininkais susirinkę V. D. K. K. kariuomenės fiziologiniam kabinetui išleidimo metu.

tikint vien sveikatos srityje nekompetetingais instruktoriais. Gydytojai buvo supažindinti su įvairiais žmogaus organizmo tyrimo ir kontrolės būdais, kuriuos galėtų kiekvienas gydytojas atlikti pas save. Paskaitos buvo įvairinamos filmų demonstracija, įvairių mankštų demonstracijomis, pačių klausytojų atliekamomis ir t.t.

Per iškilmingą išleidimo aktą kalbėjo kursų viršininkas inž. plk. Dirmantas, kuris prašė sanitarijos karininkus susidomėti ir pradėti

plėsti sportą kariuomenėje. Gyd. generolas ltn. Nagevičius ragino gydytojus nepasilikti vien tik ambulatorijose, bet sekti kari visur, net ligi sporto aikštelių. Klausytojų vardu atsakė gyd. plk. Jagminas.

Po iškilnių kursų viršininkas, lektorai ir klausytojai gyd. gen. ltn. Nagevičiaus buvo pakviesti į jo pavyzdinę ūkį, kur jaukioje ir nuoširdžioje nuotaikoje praleido visą popietį ir tikrai vėlai naktį garlaiviu grįžo Kaunan.

Savanorių suvažiavimas.

Gegužės 11—12 d. Kaune, Tilmanso salėj, įvyko visuotinis Lietuvos kariuomenės savanorių sąjungos atstovų suvažiavimas. Atvyko 134 atstovai.

Suvažiavimą sveikino kariuomenės vardu vyriausiojo štabo viršininkas gen. št. pulk. Kubiliūnas. Jis savo sveikinime pabrėžė, kaip sunku iškovoti nepriklausomybę, bet dar sunkiau ją išsaugoti. Priminę savanorių nuopelnus, Lietuvos valstybę atstatant, pabrėžė vienybės svarbą. Toliau sveikino vidaus reikalų ministerijos vardu generalinis minimos ministerijos sekretorius plk. Štencelis, Šaulių sąjungos vardu A. Žmuidzinavičius, gen. ltn. Grigaliūnas-Glovackis (raštu), keletas organizacijų ir įžymesnių asmenų.

Suvažiavimas nutarė sveikinti asmeniškai Respublikos Prezidentą A. Smetoną ir raštu vyriausybę, kariuomenę, šaulių sąjungą, vidaus reikalų ministeriją, karo invalidus, vilniečius, amerikiečius lietuvius ir savo garbės narius.

Po sveikinimų centro valdyba pranešė apie savo veikimą ir apskritai apie savanorių šių dienų būklę ir reikalus. Pasirodo, kad savanoriai pirmoj eilėj aprūpinami valdiškose įstaigose tarnyba. Savanorių medaļį jau yra gavę 5.121 savanoris. Daug dar yra negavusių. Numatoma, kad iš viso yra savanorių per 7000.

19 val. suvažiavimas baigė savo pirmos dienos posėdžius. Išsirikiavę suvažiavimo dalyviai, su vėliava ir 2 p. pulko orkestro lydimi, nuėjo prie Karo Muziejaus.

Tą vakarą vėliavų nuleidimas buvo iškilmingesnis. Skambino ir Laisvės varpas. Prie paminklo žuvusiems suvažiavimo prezidiumo pirmininkas ats. plk. ltn. P. Gužas pasakė trumpą kalbą. Po kalbos,

orkestrui grojant gedulo maršą, suvažiavimo vardu padedamas vainikas prie paminklo žuvusiems. Taip pat kalba į savanorius ir gen. ltn. Nagevičius, primindamas jų nuopelnus. Su garbės maršu savanoriai išlydimi iš muziejaus sodnelio.

Antrą suvažiavimo dieną iš skyrių pranešimų paaiškėjo, kad Panevėžio skyriaus iniciatyva Panevėžy buvo pastatytas paminklas žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Skyrius paskyrė paminklui pastatyti 2000 lt., o kitas lėšas paaukojo 4 pėst. pulkas, kurio karių daugiausia žuvo Panevėžy vaduojant, ir vietos visuomenė. Suvažiavimas apsvarstęs savanorių ekonomiškus reikalus ir teisinę padėtį, tarp kitko pagaidavo rinkti savanorių atsiminimus ir siųsti centro valdybai, prašyti krašto apsaugos ministerijos, kad, kur yra arti kariuomenės dalys, jos duotų nemokamai savo orkestrus mirusiems savanoriams laidoti, kad savanorių tarpe būtų glaudi vienybė ir kt.

Į centro valdybą išrinkta 15 narių: K. Matulevičius, V. Statkus, plk. Pr. Kaunas, St. Butkus, J. Mikoliūnas, J. Miliušis, J. Ramanauskas, P. Steikūnas, J. Grybauskas, J. Viliušis, J. Bagdonavičius, J. Gegžna, J. Laumakis, J. Karutis ir J. Steikūnas. Į valdybos prezidiumą išrinkti šiaip pasiskirstę pareigomis: K. Matulevičius — pirmininkas, plk. Pr. Kaunas ir V. Statkus — vicepirmininkai, J. Miliušis — išdininkas ir St. Butkus ir J. Mikoliūnas — sekretoriai. Į revizijos komisiją išrinkti: V. Girskis, V. Steponaitis ir Kukaitis. Į garbės teismą: ats. plk. ltn. P. Gužas, kpt. Petruškevičius ir Peleckis.

Ats. gen. št. plk. ltn. S. Zaskevičius per suvažiavimą laikė paskaitą „Savanoriai“. Priminė kitų kraštų ir Lietuvos savanorius ir jų nuopelnus.

Btks.

Laukiamam svečiui atsilankius.

Vieną kartą per savaitę nušvinta gimnazijos mokinių sielos džiaugsmu. Tą džiaugsmą suteikia „Karys“, tas „Karys“, kurio mes ištisą savaitę laukiam. Žinoma, „Karys“

rys“ teikia savo skaitytojams gana apščiai...

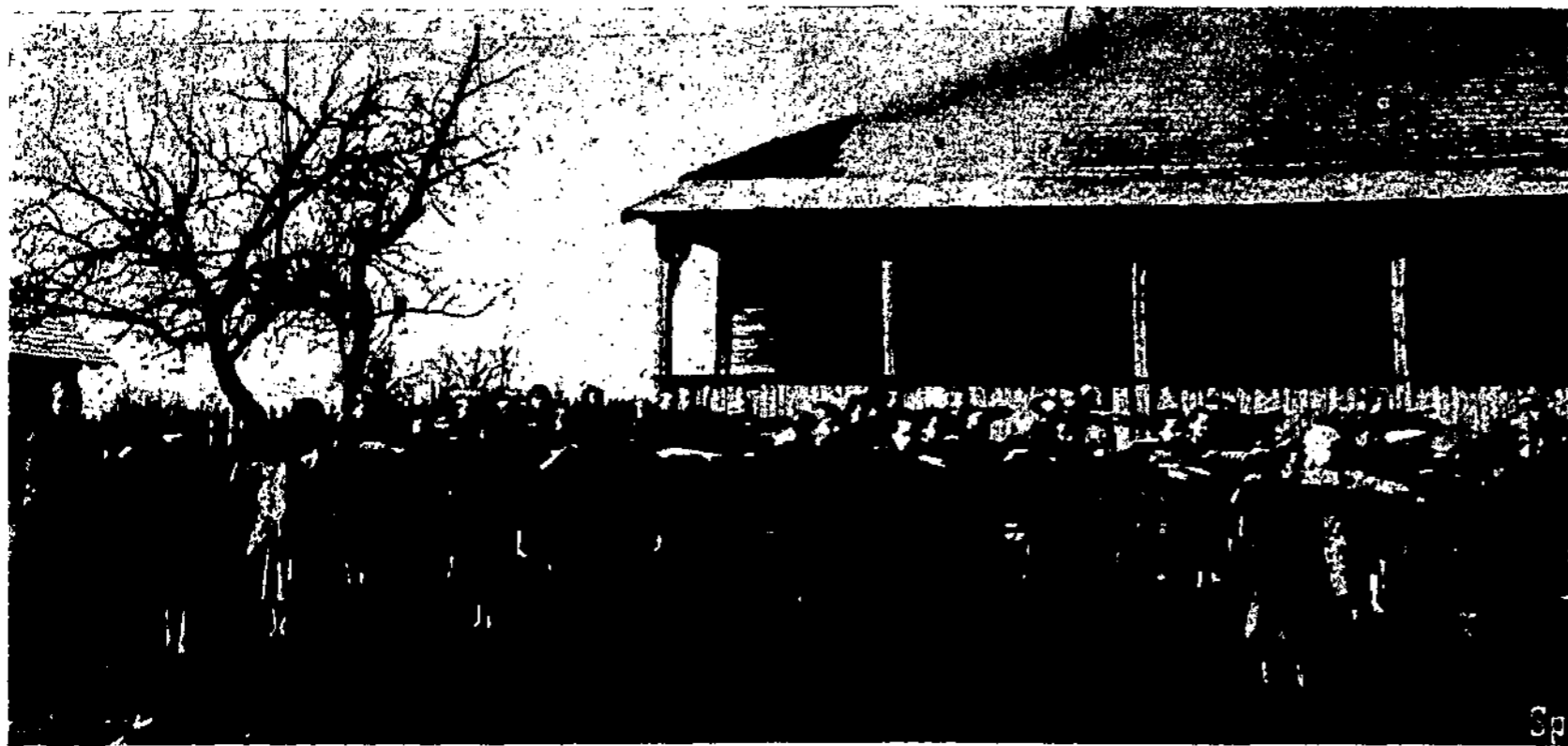
Su ypatingu dėmesiu skaitome savo skyrių „Mūsų mokyklos ir būsimieji tėvynės gynėjai“. Čia dažniausiai randame savo draugų — mokinių rašytų raštelių, kurie mus džiugina ypatingu džiaugsmu,

tai dėmesio, nes „pamokslininkus“ užleidžia tik tada, kai esti laisva vieta. Tad stenkimės savo rašteliais užpildyti mums skiriamą vietą „Karyje“. Jei dažnai redaktorius mūsų raštus sudeda krepšyje, tai pareina dėl mūsų kaltės ir dėl to nereikia nusiminti.

Kuo mus dar ypatingai džiugina „Karys“, tai savo „Kuprinių pabiroms“ ir „galvosūkiams“. „Kuprinės pabiros“ randame tokių tipų, kurie mums negreitai išdyla iš atminties, tai įvairūs Bukanosiai, Atolai, iš kurių tenka gerokai pasijuokti. Labai liūdime, jei kada „Kuprinės pabiros“ lieka „namuose“, bet dėkui Dievui, tatau atsitinka retokai.

Galvosūkių sprendėjams „Karys“ duoda vertingų dovanų, todėl netingėkim ir laimėsime ne viename rate...

Žodžiu tenka palinkėti mūsų „Kariui“ „geriausios sveikatos“ ir „ilgiausių metų“, kad jis mus neuilstamai lankytų. Būtų mums labai didelis smūgis, jei vienus metus lankęs mokyklas „Karys“, kitais mokslo metais nebepasirodytų mokyklos suole! Juk mes su juomi taip susigyvenom, jog skirtis būtų labai sunku. *B. Šidl*

Žaslių pradžios mokyklos mokiniai mankštos metu.

mūsų niekuomet neapleidžia, nes jame kiekvieną kartą randame įvairiausių naujienų, žinių iš kariuomenės gyvenimo, įvairenybių ir šiaip jau daug pamokinančių straipsnių. Taip pat nemaža mus džiugina iliustracijos, kurių „Ka-

nes ir pats stilius, tema — viskas mokiniška, taip malonu ir artima. Nepasitenkinimo šešėlis apgaubia mokinių veidus, kada „mūsų“ skyriuje įsibrauna koks nors „pamokslininkas“ su savo raštais... Bet, matyti, gerb. redaktorius kreipia į

Mokyklų ekskursijos.

Mokyklų ekskursijos, kurios, tenka pasakyti, labai mažai (bent sykį per mokslo metus) daromos, mokinių psichiką ypatingai veikia. Tai pramoga, kuria besimokantis jaunimas randa progos lengviau atsikvėpti ir daug ko praktikoj iš gamtos bei mechanizmo patirti, atsižvelgiant, kurios rūšies ekskursija yra daroma. Ekskursiją mokyklos gyvenime aš laikau gana svarbiu dalyku. Miesto mokiniai, darydami tolimesnes ekskursijas, turi progos susipažinti su gražiomis apylinkėmis, Lietuvos praeities pilikaliais, išgirsti iš savo mokytojų paaiškinimų apie tą ar kitą vietą, ir jos praeitį. O tokių gražių ir istorinių vietelių Lietuvoj yra pakankamai.

Pernai metą „Aušros“ gimnazija buvo padariusi vieną didelę ekskursiją Nemunu į Jurbarką. Mokiniai miestiečiai turėjo progos, išlipdami kiekvienoj svarbesnėj prieplaukoj, susipažinti su gražiomis apdainuotomis Nemuno pakrantėmis ir panemunio pilikaliais. Atsikvėpė tyru, kvapiu oru, padainavo ir grįžo patenkinti. Jie ekskursijos metu užmiršo visus savo mokyklos suole sunkumus ir nepasisekimus, visi jautėsi laimingi, jauni.

Kitą ekskursiją pernai „Aušros“ gimnazija yra padariusi atskiriomis klasėmis į meteorologijos stotį, degtukų fabriką ir kt. Čia mokiniai pamatė įvairių mašinų ir jų veiksmus.

Pernai vieną iš įdomiausių ekskursijų turėjome, aplankydami mūsų kariuomenės kai kurias dalis: šarvuočių rinktinę ir aviaciją. Turėjome progos kai kas net lėktuvais paskraidyti. Iš šitokių ekskursijų yra nepaprastai didelė nauda. Iš tiesų, aplankius mūsų kariuomenę ir pamačius įvairių karo pabūklų demonstravimus, kažkaip lyg pačiam panorą gyventi drauge su kariais, kurie tokie gyvi, linksmi, judrūs. Mokinių priėmimas ir kitos ceremonijos, surištos su tvarka ir drausme, daro tikrai kariško išpūdžio ir leidžia įsivaizduoti save tautos gynėju esant, ir, be abejo, ta mintis virsta paskui noru tarnauti savo tėvynei.

Artinasi pavasaris. Laukiame daugiau tokių ekskursijų į mūsų kariuomenės dalis. Arčiau pažinę kariuomenės gyvenimą, mes, mokiniai, pamiltumėm mūsų kariuomenę ir stipriau ruoštumėmės būti jos talkininkais.

Mokinys Jonas Velička.

Utenos (Norkūnų) piliakalnio padavimai.

Tur būt, visi yra girdėję apie romantišką miestą Lietuvoje Uteną. Tai galima sakyti, kad jis „palsniausias“ miestas, kurs yra persikėlęs iš savo įsikūrimo vietos net 4 kilometrais į šiaurę.

Pasakojama, kad Uteną įkūręs Lietuvos kunigaikštis Utenis. Utėnis buvęs kunigaikščio Liutavaro sūnus.

Daug yra padavimų apie Uteną ir jos aplinkinius kalnus, kalnelius, piliakalnius.

Aš noriu papasakoti padavimą apie du piliakalnius, kurie yra važiuojant iš Utenos į Malėtus, gal 4 kilometrus nuo Utenos, netoli vieškelio, ir yra nevienodo didumo. Pasakojama, kad ant jų stovėję Utenos pilys. Abu piliakalniai panašūs į karstus: jų kraštai staigūs ir aukšti. Didžiojo piliakalnio paviršius tokio didumo, kad jame ūkininkai galėdavo pasėti du pūdus rugių.

Pasakojama, kad senai labai senai, gal prieš keletą šimtų metų, netoli dabartinių piliakalnių buvo garsi, didinga pilis, apaugusi iš visų pusių šimtamečiu mišku. Pilyje gyveno Utėnio prosūnis, kunigaikštis Garsutis. Garsutis buvo labai garsus ir garbingas karžygys. Jis turėjo žmoną, vieno žymaus karžygio dukterį Laimutę. Laimutė buvo gražiausia lietuvaitė visoje apylinkėje ir todėl Garsutis labai ją mylėjo.

Tuo laiku lietuviai be paliovos kovėsi su kryževiais. Kryževiai dažnai puldavo lietuvius, naikindavo kraštą ir išvarydavo nelaisvėn žmones. Lietuviai taip pat nelikdavo skolingi. Garsutis dažnai

traukdavo su savo karžygiai į kryževių žemes. Sumušdamas juos, sudegindavo jų pilis, paleisdavo belaisvius — lietuvius ir vėl grįždavo į savo pilį, grobiu apsikrovęs.

Vieną kartą Garsutis grįžo iš žygio kryževių žemėje turtais apsikrovęs. Vežė Laimutei gintaro karolius, šilkų skaras ir daug kitų papuošalų. Bet jam namie nesant įvyko didelė nelaimė: susirgo jo mylimiausioji žmona — Laimutė. Sužinojęs tą įvykį, Garsutis didžiai nuliūdo. Kai tik grįžo į pilį, tuojau atėjo pas žmoną. Laimutė, jausdama mirtį, tarė:

— Aš nebijau mirti, bet labai noriu sužinoti, kas užims mano vietą šioje pilyje, man mirus.

— Brangioji Laimute, — atsakė nuliūdęs Garsutis, — negalvok apie mirtį, tu pasveiksi, o jei tokia būtų dievų valia ir ši nelaimė įvyktų, aš niekad nesivesiu.

— Prisiek Perkūno garbe!

— Prisiekiu Aukščiausiojo Perkūno garbe ir ši žodį aš laikysiu, bet tu pašalink blogą mintį. Tu esi dar jauna ir graži, kaip laukų lelija, tu dar pasveiksi ir ilgai ilgai gyvensi.

Jis, atsiklaupęs prie lovos, glostė jos skaistųjį veidą, bučiavo gintarinius plaukus ir žiūrėjo į jos dideles, liūdnas, žydriąsias akeles, kuriose spindėjo, lyg veidrodyje, gilus liūdesys, noras gyventi, skrajoti šiame gražiam pasaulyje. Garsučio širdis plyšo iš gailėsčio, bet jis negalėjo jai padėti.

Dviratis.

Artinantis vasaros sporto sezonui, pravartu bus keletą žodžių tarti dėl dviratininkų. Beveik visose kariuomenės dalyse dviratis yra laikomas daugiau reikalo, ne kaip sporto dalyku. Tai bene mažiausiai praktikuojama sporto šaka. Gal būt, dėl to, kad dviračio, kaip įrankio, įsigijimas yra surištas su tam tikromis išlaidomis. Be abejo, dviratis yra naudingas ir savo asmens reikalams, pramogoms ir t. t.

Labiausiai išsiplatinęs dviratis, tur būt, bus aviacijos liktinių puskarininkių tarpe. Ir iš tiesų, reiktas kuris liktinių puskarininkių jo neturi.

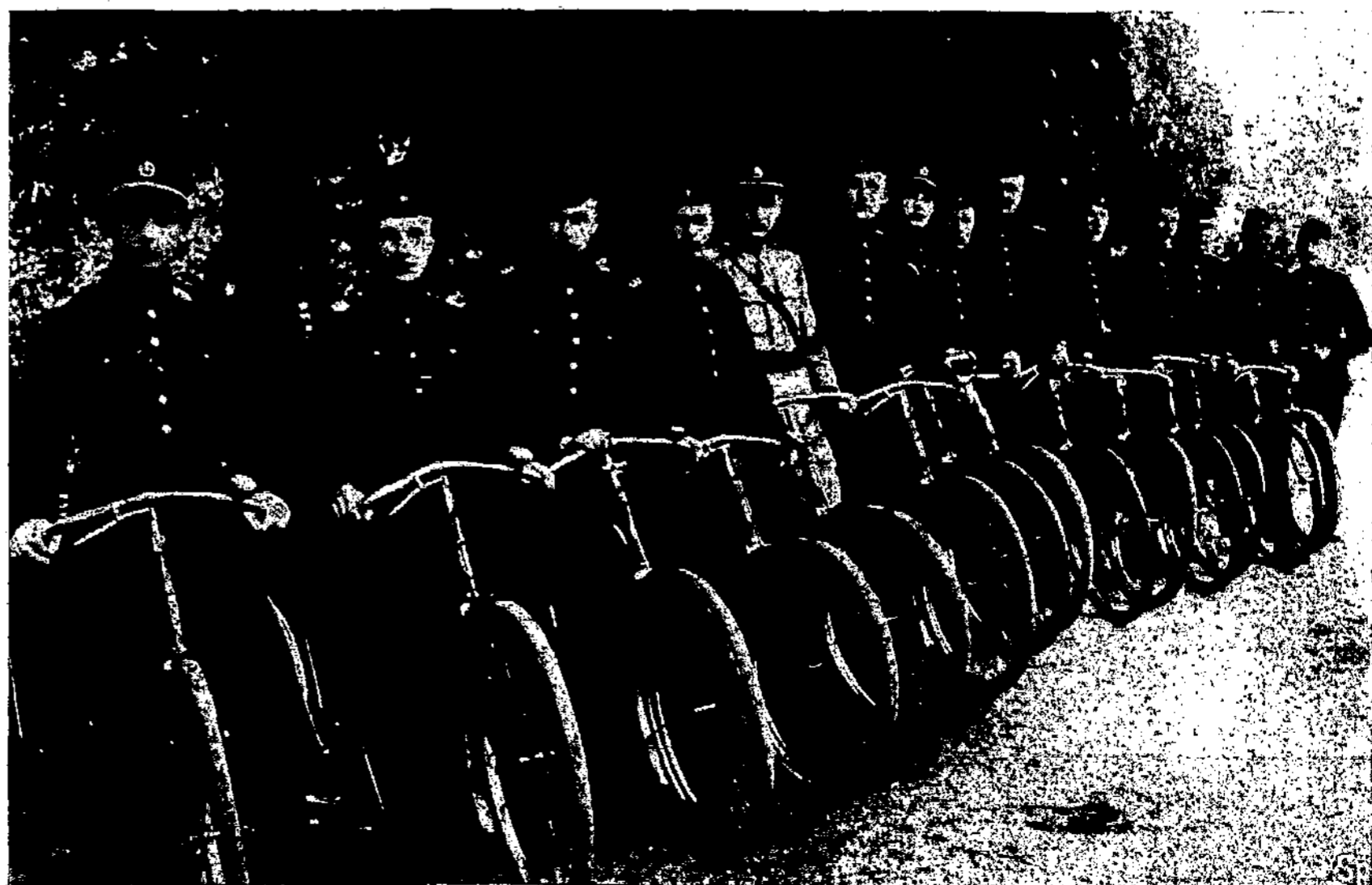
Reikia pastebėti, kad pasitaiko gan gabių važiuotojų. Vienas kitas sugeba atlikti net grynai akrobatinių numerių, būtent: važiuojamas atbulam, pirmąjį ratą pakėlus nuo žemės ir panašiai. Be to, prisiminkim, kad dviratis, kaip toks, gali būti naudingas net karo metu.

Pereitą vasarą buvo suruošta keletas ekskursijų po Kauno apylinkes. Aplanyta net ir užmiesčiai — Karmėlava, Pažaislis ir kt.

Ir iš tiesų, ar negeriau būtų, užuot besistumdžius po dulkėtas gatves, gražiais vasaros sekmadieniais, ar šiaip laisvomis valandomis — padaryti sau mažą būrinį pasivažinėjimą, aplankyti gražias Kauno apylinkes, pasigėrėti gamta ir atsikvėpti plaučiais grynų laukų oru. Tokie pasivažinėjimai

turi ir dvasinės reikšmės. Karys susipažįsta su daugeliu mūsų istorinių vietų, geografija, istorija, padavimais, geriau nusiteikia savo sieloj ir atgaivina dvasią, praturtindamas ją gyvais išpūdžiais ir žiniomis.

B. Barkauskas.

Aviacijos karių dviračių sporto mėgėjų būrelis.

— Gerai, Garsuti, aš tikiu, — tarė žmona, — tu išklausysi paskutinį prašymą. Kai aš atsisveikinsiu su šiuo linksmuoju ir gražiuoju pasauliu, palaidok mane pilies kieme, prie savo lango. Aš noriu visą laiką būti netoli tavęs. Čia pilyje linksma, čia tavo karžygiai puotauja ir kariauja, čia pavasari atskrenda lakštingala, čia malonu bus girdėti tavo balsą.

— Visa padarysiu, kaip nori, — atsakė vyras, bet dar kartą prašau tave, nekalbėk apie mirtį, tu tokia jauna, pilna dar gyvybės...

— Ne, ne, šiandien vakare, kai saulelė leisis už tolimųjų kalnų ir jurių, tuomet aš atsiskirsiu su šiuo pasauliu. Nors ir atsiskirsiu, bet būsiu visą laiką netoli tavęs. Tu turi išpildyti mano paskutinį prašymą.

— Taip, aš palaidosiu tave netoli savo lango, ant tavo kapo supilsiu piliakalnį, kurs bus tau mano meilės įrodymas. Kapas bus puikus ir ilgai jis primins žmonėms tave.

— Tu dar pasodinsi ąžuolus ir į karstą įdėsi galingą tauro ragą. Tik nepamiršk.

— Tauro ragą.

— Taip, aš noriu, Garsuti, kad tu padėtum man į karstą galingą tauro ragą, kurį tu naudoji medžioklėj ir kare...

— Viską padarysiu, kaip nori, bet man temsta protas iš gailėsčio, aš negaliu klausytis apie tavo mirtį...

— Dievai visiems lygūs. Jie kiekvienam duoda likimą. Likimas yra negailestingas. Aš mirštu laiminga, man ramu sieloje, nes tu prižadėjai išpildyti mano prašymą... Sudiev, visiems mano draugams, draugėms, sudiev ir tau, Garsuti, tesaugoja tave protėvių dievai...

Kaip laukų lelija, šalčio ir audros užklupta, mirė ji lengvai, ir skautumas nenuslinko nuo jos skautaus veido, tartum keleivis po sunkių ir vargingų kelionių užmigo savo gimtajam namelyje.

Nuliūdo visas kraštas, sužinojęs Laimutės mirtį. Verkė ir raudėjo jos jauni, seni, vargšai ir turtuoliai, nebuvo visoje šalyje nė vieno žmogaus, kuriam nebūtų iškritusi ašara iš akių.

Garsutis ruošė iškilmingas laidotuves. Laidotuvės įvyko po trijų dienų nuo Laimutės mirties. Žmonių prisirinko pilni kiemai, visi traukė iš tolimųjų pilių, norėdami paskutinį kartą Laimutę pagerbti.

Garsutis palaidojo ją pilies kieme, prie savo lango. Į jos karstą įdėjo tvirtą tauro ragą. Supylė jai piliakalnį ir pasodino ąžuolus, kuriuose galėjo čiulbėti lakštingalos.

Ilgai liūdėjo Garsutis. Ieškodamas ramybės darydavo žygius į kryževiuų pilis. Degindavo pilis, plėsdavo ir žmones, paėmęs nelaisvėn varydavosi į savo pilį.

Vieną kartą Garsutis paėmė garsią kryževiuų pilį. Pilyje tuo laiku buvo daug svečių iš svetur. Svečių tarpe buvo daug moterų. Garsutis, peržiūrėdamas belaisvius, pastebėjo vieną labai gražią belaisvę - vokitaitę. Vokitaitė jam labai patiko ir jis pasiryžo ją vesti, nors ji buvo ir krikščionė. Užmiršo jis savo tikybą ir Laimutei duotą prižadą. Po kelių dienų jis susituokė su vokitaitė ir jam atrodė, kad jis vėl galėsias ramiai gyventi, nors netoli jo lango ir buvo pirmosios žmonos kapas.

Keletą savaičių jie laimingai gyveno, bet, kada Garsutis išsiruošė medžioklėn, kažkoks keistas nu-

jautimas, neaiški baimė apėmė jaunos žmonos sielą. Jai atrodė, kad šioje pilyje kybo kažkoks prakeikimas...

Garsutis negrižo tą pačią dieną namo iš medžioklės. Jaunoji turėjo nakvoti viena. Vidunaktį ji staiga išgirdo tauro rago balsą ir manė, kad Garsutis grįžta iš medžioklės. Jai pasirodė keista, kodėl kieme negirdėti triukšmo, kodėl nenuleidžia pakeliamąjį tiltą medžiotojams pilin įeiti. Bet rago balsas gaudė vis arčiau ir arčiau... tartum jis jau prie lango.

Jaunoji žmona sustingo, išpylė ją šaltas prakaitas, širdis nustojo plakus, nustojo kvėpavus...

Ji norėjo sušukti, bet negalėjo... Rago balsas jau visai arti...

Pro langą staiga įslinko šešėlis. Jis turėjo prie lūpų tauro ragą, į kurį pūtė. Šešėlis buvo neaiškus, bet jaunoji žmona aiškiai jį matė ir girdėjo tariamus žodžius: „Tu svetimšale! suviliojai mano vyrą. Tu neprivalai čia likti. Aš čia valdovė. Tu turi grįžti pas savo tautiečius. Tu bėk, o aš tau padėsiu. Jei tu to neįvykdysi ir pasakysi visa tai Garsučiui, mirsi baisia mirtimi!“

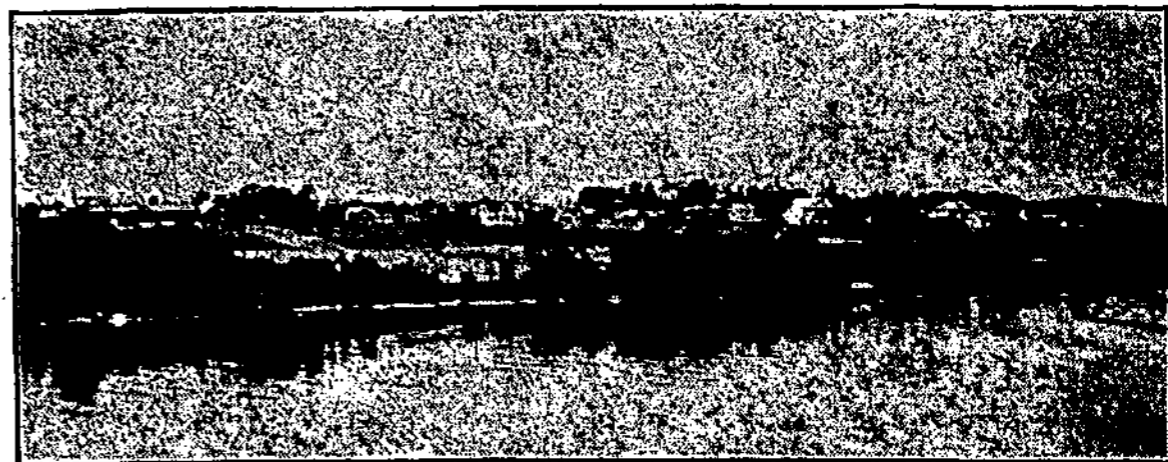
Pasakęs tai, šešėlis dingo. Jaunoji žmona visą naktį išgulėjo be sąmonės. Rytą grįžo Garsutis iš medžioklės. Jis naktį taip pat buvo girdėjęs žinomo jam rago balsą ir todėl norėjo ką nors sužinoti iš savo žmonos, nes visi kiti žmonės nebuvo girdėję rago balso. Jaunoji žmona, bijodama šmėklos grasinimų, Garsučiui nieko nesakė.

Šmėkla vis ateidavo pas jaunąją, kada Garsučio nebūdavo namie. Pagaliau žmona neiškentė ir viską papasakojo. Garsutis nusijuokė iš jos bailumo ir jos apsaugai paskyrė tris karžygius. Karžygiai, nors buvo drąsūs žmonės, bet kai tik išgirdo rago balsą, sustingo. Jaunoji žmona girdėjo rago balsą, bandė šaukti sargus, bet jie buvo sustingę...

Garsutis, grįžęs iš medžioklės, rado mirusią žmoną ir šalia jos tauro ragą. Jis nuliūdo, ir tik dabar aiškiai prisiminė neišpildytą prižadą savo pirmajai žmonai — Laimutei. Pamatė kokią klaidą buvo padaręs ir dievus užrūstinęs, kito tikėjimo mergelę apšvedęs. Norėdamas atitaisyti savo klaidą, aukojo dievams įvairias aukas. Pagaliau pasiryžo ir pats pasiaukoti.

Vieną gražią dieną liepė jis tarnams privežti medžių ir sukrauti didžiulį laužą. Kai laužas buvo sukrautas, užlipo Garsutis ant jo, baltais drabužiais apsirengęs, ir liepė tarnams laužą padegti. Laužas ėmė liepsnoti, o Garsutis, stovėdamas ant jo, maldavo dievų sugriauti ir palaidoti pilį. Dievai išklaušė jo prašymą. Kai laužas baigė degti, švystelėjo žaibai, sugriaudė perkūnas ir vietoj pilies liko du piliakalniai. Taip yra pasakojama apie senosios Utenos žuvimą.

Povilas Sirgėdas.

Švedija. Miestelis prie Frykeno ežero.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Karo muziejaus orkestras.

Kiekvieną vakarą karo muziejaus sodelį ir gretimą aikštę gaivina darnus muziejaus orkestras, sugrodamas rinktinių ir gražių muzikos dalykų.

Karo muziejaus orkestras palyginus tebėra dar jaunas, vos metai, kai sudarytas. Tačiau, gabaus ir sumanaus dirigento p. Gailevičiaus vedamas, jau spėjo užsirekomenduoti kaip visai rimtas, kuriam mūsų kariuomenės orkestrų tarpe, be abejo, priderėtų pirmoji vieta.

Ypačiai tai įtikino visus, kurie gegužės m. 7 d. buvo susirinkę Karo muziejaus sodely pasiklausyti specialiai surengto koncerto iš šių dalykų:

1. Po raudonojo kryžiaus vėliava — maršas.
2. „Karalius Mydas“ — uvertiūra, K. Eilenbergo.
3. „Kapas dykumuose“ — fantazija, W. Heisero.
4. Japonų žibintuvų šokis — Jošitomo.
5. Brigadyro svajonės — fantazija, Midletino.
6. Serenada, M. Moškovskio.

Klausais tų dalykų ir dažnai užburtas užsimiršdavai, kad tai grojo kariškas dudų, o ne simfonijos orkestras. Gražūs švelnūs ir labai švarūs garsai, ypačiai tyliosios (piano) vietos.

Garbė Karo muziejaus vadovybei ir dirigentui, kurie gana sunkiomis sąlygomis ir per didelį vargą sugebėjo sukurti tokį puikų orkestrą. *M.*

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.

Atvyko naujokų. Gegužės mėn. 3—4 d. į pulką atvyko jaunieji kareiviai. Kiekvieną atvykstančią grupę sutiko pulko orkestras ir atlydėjo iki kareivinių. Jaunieji kareiviai linksmi su dainomis atvyko.

Išskirstant į kuopas, pulko vadas pulk. leiten. Reklaitis pasakė kalbą, kurioje smulkiai apibūdino jauniems kareiviams jų pašaukimo į kariuomenę tikslą ir kas iš jų bus reikalaujama. Baigdamas pulko vadas palinkėjo jauniems kareiviams geros tarnybos. Iš jaunųjų kareivių lūpų pasigirdo garsus valio. Reikia pažymėti, kad iš atvykusių jaunų kareivių matyti, jog jų dauguma supranta kariuomenės gyvenimą: moka sukinius, šautuvo veiksmų, kalbėti su viršininkais ir t. t. Be to, daug yra neblogai atliekančių gimnastikos numerius (daugiausia buvę šauliai).

Atvykusių naujokų tarpe analfabetų skaičius nedidelis — 16%.

Išleistuvės. Gegužės mėn. 1 d. įvyko liktinių puskar. kursų antros laidos išleistuvės. 10 val. susirinko pirmos ir antros laidos klausytojai — liktiniai puskar. ir lektoriai — karininkai. Atvyko l. e. pulko vado p. pulk. leit. Pošiūnas, kursų vadovas mjr. Šlepetys ir pulko adjutantas kpt. Karevičius.

Kursų vadovas perskaitė antros laidos egzaminų pažymius. Pirmuoju baigė viršila J. Jokubaitis, antruoju v. p. J. Simonavičius ir trečiuoju v. p. J. Baniulis. Subendrinio pirmos ir antros laidos egzaminų rezultatus. Pirmuoju išėjo viršila J. Jokubaitis, antruoju viršila T. Korelkovas ir trečiuoju v. p. Simonavičius.

Pulko vadas, apibūdinęs šių kursų reikšmę ir juos baigusių pareigas, padėkojo karininkams (lektoriams) už jų rūpestingą mokymą ir liktin. puskar. (klausytojams) už atidų mokymąsi.

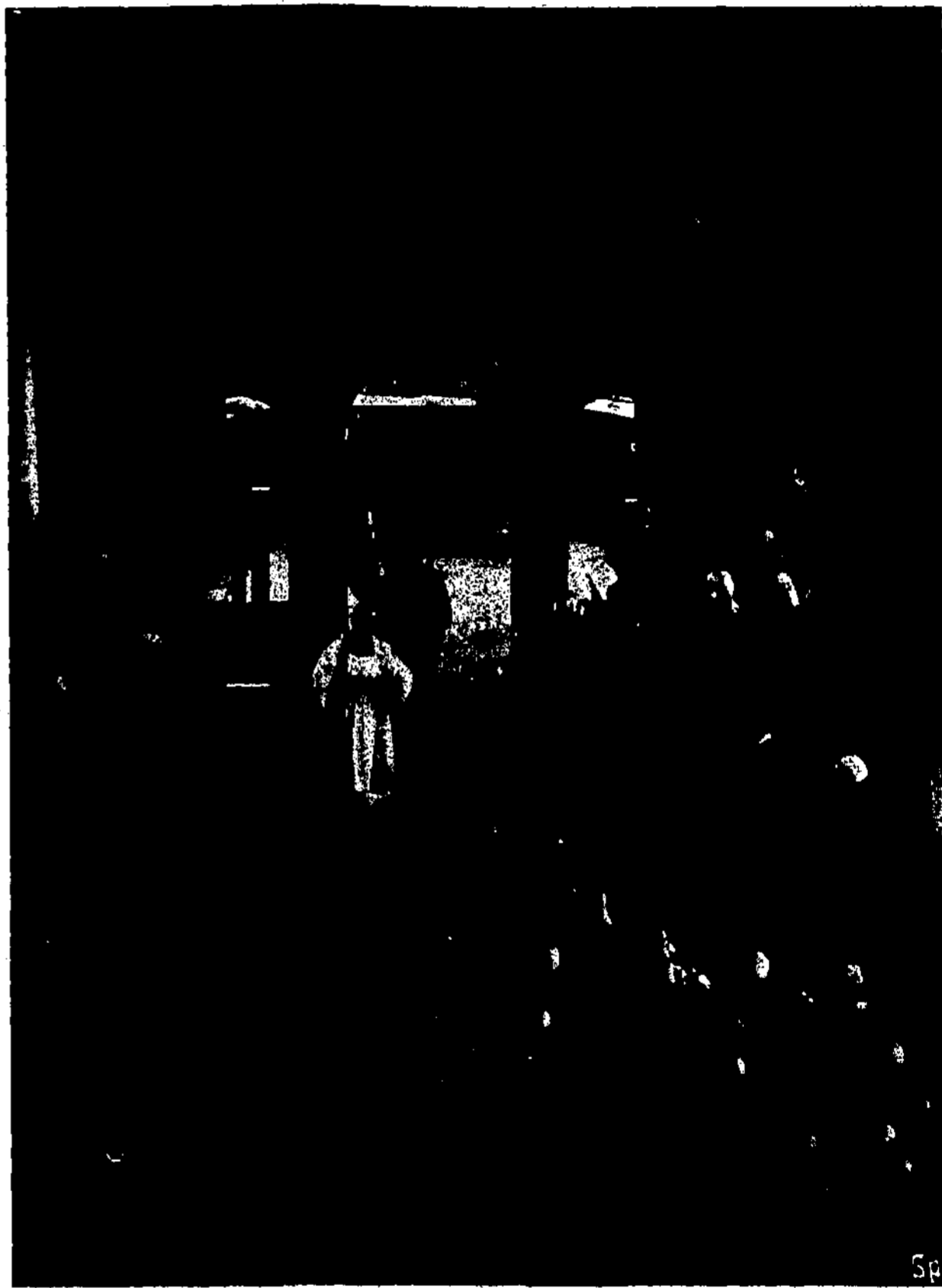
Vakaras. Balandžio mėn. 27 d. Ukmergės „Našlaičių namų“ salėje pulko liktinių puskar. scenos mėgėjų kuopelė vaidino komediją „Kuprotas oželis“ ir vieno veiksmo vaizdelį „Rami vietelė“.

Vaidinimai buvo gana gyvi ir žiūrėtojams patiko. Artistai neblogai pasirodė. Matyti, kad didelė padaryta pažanga. Komedijoje „Kuprotas oželis“ pažymėtina p. Bulharskienė (Onytės rol.) ir sanit. viršila J. Žvirblis (Jonelio rol.). Jie atvaizdavo kaimo jaunuolių gyvenimą prieš vestuves, gražiai padainavo ir scenoje gerai atliko judesius. Veikalėlius parinko ir režisavo pulko švietimo vadovas kapelionas kun. Balandis. *V. J. J.*

Motinos diena. Gegužės mėn. 4 d. 1 p. D. L. K. Gedimino pulkas minėjo „Motinos dieną“. Iš ryto visi kareiviai, pasipuošę šventadienio rūbais, susirinko į bažnyčią. Iškilmingų mišių metu griežė pulko dudų orkestras ir giedojo jaunas, nesenai suorganizuotas, pačių kareivių ir puskarininkių choras. Po Mišių kapelionas pasakė pamokslą, primindamas mūsų motinas. *J. Rd-nas.*

2 ulonų L.D.K. Birutės pulkas.

Naujokų atvykimas. Gegužės 5 d. į pulką atvyko paskutinė naujokų partija. 6 d. visi naujokai, dalyvaujant eskadr. vadams, buvo nuvesti įgulos bažnyčion pasimelsti prieš pradėdant naują tarnybą.

Ulonų pulko jaunųjų kareivių priesaika.

Po pamaldų pulko vadas prabilo į naujokus ir nurodė pilietiško ir karinio gyvenimo skirtumus.

Paskaitos p. p. karininkams. Pulko vado pageidavimu ir p.p. karininkų iniciatyva laikomos paskaitos. Paskutiniu laiku vyr. ltn. Čėsna laikė paskaitą tema: „Lenkų kavaler. ir jos palygin. su rusų kavalerija“; kpt. Rėklaitis — 2 val. „Rusų atskiros jijos žvalgymas; veter. gyd. mjr. Šikeris laiko pritaikomąsias pask. iš hipologijos (eksterjeras, arklių kaustymas ir p.). Gal galėsime geresniam arklio struktūros pažinimui įsigyti ir arklio griaučius. Mūsų veterinariai žada tai padaryti. *Mora.*

2 pėst. D.L.K. Algirdo pulkas.

Š. m. gegužės 3 d. į pulką atvyko naujokai. Atvykusiųjų nuotaika gera. Klaipėdos krašto savanoriai labai domisi karišku gyvenimu ir džiaugiasi galėsia savo prievole atlikti. Atvykusieji naujokai dabar žmonės, nemėgstą tinginai, uoliai mokosi.

Gegužės 9 d. 11 val. puskarininkių mokykloje, visiems buvusiems lektoriams dalyvaujant, buvo paskaitytas aktas baigiamųjų 3-jų mėn. viršilų — puskarininkių kursų, II-ąją laidą.

Kursus lankė 24 asm.: 2 p. p. — 13, Karo policijos — 10, atsk. p. b. — 1. Pirmuoju baigė 2 p. pulko viršila Kopūstas Jonas.

Kursuose buvo praeita visi karybos dalykai. Nuodingų dujų teoretinę ir techniškąją dalį dėstė užsieny mokslus ėjęs kapitonas Koreiva, o dujų taktiką kapitonas Butkevičius.

Karo policijos mokykla.

Naujas viršila. Šiomis dienomis iš 7 p. pulko atvyko į Karo policijos mokyklą naujas viršila Džiubinskas ir mokyklos viršilos pareigas perėmė iš laikinai ėjusio tas pareigas vyr. pusk. Stelmokaičio.

Naujas viršila jau senai tarnauja mūsų kariuomenėje. Paskutiniu metu jis atvyko iš to pulko, kur sportas, menas ir dainos yra labai mėgiamos. Mes tikimės, kad naujasai viršila įtrauks ir karo policiją į sportą, dainas ir meną, kurias jis pats taip myli.

Vakaras. Balandžio mėn. 27 d. mokyklos salėje buvo suruoštas karo policijos šokių vakarėlis. Publikos buvo daug ir visi patenkinti. Griežė mokyklos stygų orkestras.

Karo policijos mokykloje dažnai yra daromi įvairūs pasilinksminimai. Įėjimas pašaliniais mokamas. Lėšos skiriamos mokyklos bibliotekėlei ir bendrai švietimo reikams. Kauniečiai šias pramogas gausiai lanko. Matyt, jiems patinka karių mandagumas ir elgesiai. *Z. G-tis.*

5 pulk. liktinių viršilų ir pusk. II laida pasiruošusi laukia egzaminų

Karo sanit. puskar. mokykla.

Gegužės 4 d. kap. Lapinas, mokiniams minint motinos dieną, plačiai apibūdino motinų vargus ir nuopelnus, auklėjant tautos didvyrius, kurie iškovoję mums laisvę, ir tų motinų skausmus, kurių sūnūs yra žuvę.

Baigdamas ragino visus pasveikinti, o kurių yra mirę, tinkamai jas atminti.

Tuojuo, po paskaitos, daugelis parašė savo motinoms sveikinimus. *Eil. Strimaitis.*

9 pėst. L. K. Vytenio pulkas.

Egzaminai. Balandžio 28 — 30 d. d. buvo egzaminuojami 3-jų mėnesių liktinių viršilų ir puskarininkių kursų II-os laidos klausytojai. Egzaminai parodė, kad kursų nauda labai didelė. Klausytojai sąžiningai ir, matyt, daug padirbėjo, todėl ir egzaminų išdavos visai geros.

Balandžio 30 d. buvo išegzaminuoti pulko jauni kareiviai, kurie taip pat gerai atsakinėjo.

Jauni kareiviai prisiekė. Gegužės 2 d. pulko aikštėje iškilmingai prisiekė jauni kareiviai. Tai pirmi naujokai, kuriems tenka prisiekti prie pulko vėliavos, nes pulkas ją gavo tik pereitą rudenį. *B.*

Vakaras. Gegužės mėn. 3 d. pulko liktinių puskarininkių artistų mėgėjų grupė suvaidino dvi linksmas komedijas: keturių veiksmų „Nepasisekė debiutas“ ir vieno veiksmo „Tarnas įpainiojo“. Per paskutinę komediją visi svečiai prisijuokė iki ašarų. Per juokus toliau sėdintieji asmenys negalėjo nieko girdėti. Svečių buvo gana daug. Po vaidinimų buvo šokiai.

Naujokai. Tą pačią dieną atvyko į pulką daug naujokų. Dienos metu pasistengė naujokus suskirstyti ir sutvarkyti, o vakare leido jiems nueiti į vakarą ir šokius. Jau antrą naujokų atvykimo dieną jų daug buvo matyti prie gimnastikos įrankių. Niekeno nevaromi ir neliepiami, pradėjo gimnastikuotis. Kiekvienas pasirodė ką žinąs, o pamatę ką nors naujo iš senų kareivių, stengėsi su noru, kaip galima greičiau, panašiai padaryti. Pirmą dieną buvo užsisvajoję apie savo namiškius, o kitą dieną, pamiršę savo kaimą, stvėrėsi darbo ir tuo darbu džiaugiasi.

Sanit. pusk. M. Grinius.

Pramogos dr. Basanavičiaus vardo Karo ligoninėje.

Kas sirgo, tai žino, kaip sunku, kaip nuobodu ir ilgu praleisti dienas, savaites ar net metus lovoje, nors ir žinai, kad pasiaukoję žmonės rūpinasi ir stengiasi gydyti ir blogą nuotaiką išsklaidyti.

Karo ligoninės administracija ilgas laukimo valandas kaip nors sutrumpinti ir ruošia sveikstantiems ligoniams pramogas.

Man teko matyti keletą tokių, sekmadieniais įvykstančių, pramogų. Aš čia paminėsiu paskutinę, suruoštą motinos dieną, š. m. gegužės 4 d.

Pilnutėlė salė mėlynuose apsiaustuose susisupusių jaunikių. Jų tarpe baltais apsiaustais — ligoninės personalas. Visi laukia.

Ši kartą programa įvairi. Vaidybos studijos mokiniai, vadinasi, kandidatai į teatro artistus, deklamuoja gražiai ir ugningai. Jaunasis, daugelio mėgiamas, poetas Inčiūra deklamuoja, pritariant kanklėmis.

Paskui vienas studentas skambina kanklėmis lietuvišką pupuri (iš atskirų dainos posmų sudarytą vieną dainą). Kanklės senovėje gaivino mūsų sentėvių dvasią, paskui buvo jos užmirštos, o dabar vėl atgyja. Mes, kareiviai, iš visos Lietuvos susirinkę, daugelis nesame net matę kanklių. Kad ir ne prašmatnus muzikos instrumentas, bet jo balsas toksai gailus, toksai savas, taip širdžiai artimas, truputį liūdnas. Jau vien dėl to, kad kanklės lietuviškas muzikos instrumentas, reikėtų jomis susidomėti ir pramokti skambinti.

Muzikos mokyklos mokinių grupė smuikais, gitaromis pagrojo keletą dalykėlių. Svarbiausią programos dalį sudarė operos dainininkių p. Galaunienės ir p. Rakauskaitės padainuotos dainos ir arijos iš operų. Matyt ir tie, kurių klausosi daugybė žmonių, kurie užimti kasdieniniu darbu, nepasigaili aplankyti tų, kurie guldytų galvas dėl tėvynės — jie ir jiems pralinksminėti paskiria valandėlę.

Programoje buvo ir daugiau įvairių dalykėlių. Jų besiklausydami, bežiūrėdami ligoniai, tikrai pasijuto geriau, nebe tiek nuobodžiaus, turės ką prisiminti, apie ką pakalbėti. *K. Mrs.*

3 artilerijos pulkas.

Motinos diena. Gegužės 4 d. vyr. ltn. Miltakis, paminėjimui ir pagerbimui kiekvienam savo motinos, pulko karių klūbe laikė paskaitą.

Vaizdžiai pasakė motinos reikšmę ir ragino visus savo motinas mylėti, gerbti ir rašant namiškiams laišką, niekuomet neužmiršti savo motinėles.

Užkertulių Vincas.

7 p. Ž. K. Butegidžio pulkas.

Balandžio mėn. 30 d. įvyko liktinių puskarininkių kursų 2 laidos išleistuvės. Kursų tikslas pagilinti ir papildyti karo mokslo žinias. Kursus lankė vien tik liktiniai puskarininkiai ir viršilos. Mokytojais buvo vyresnieji pulko karininkai. Visas karo mokslo kursas daugiausia buvo praeinamas praktiškai-laukuose, daug karo mokslo dalykų teoriškai — klasėje.

Įvairiems karo mokslo reikams, taktikos ir lauko tarnybos statuto uždaviniams spręsti buvo naudojami kareiviai, kuriems puskarininkiai vadovavo, eidami skyrininkų, būrininkų ir būrio vadų pareigas.

Išleistuvės prasidėjo 14 val. pulko kareivių klūbe. Visi klausytojai buvo išsirikiavę. Juos pasveikinti ir išleidimo aktą perskaityti atvyko pulko vadas.

Pulko vadas pasakė turiningą kalbą, nurodydamas, kad niekuomet nevēlu mokytis. Ragino daugiau skaityti knygų, ypač laikraštį „Karys“, taip pat dirbti, lavintis ir gilinti savo žinias, nes, sako, karo mokslas ir jo technika ne stovi vietoje, bet smarkiai tobulėja. Tik gerai prisiruošę kariai yra naudingi savo tėvynėi ir gali apginti jos laisvę.

Lietuvos Skautų Brolijos statutas. Vyriausio Skautų Štabo leidinys. Kaunas, 1930 Vytauto Didžiojo m. 90 psl. Parduodama po 2 lt., skautams — 1,5 lt.

Be paties L. Skautų Brolijos statuto, toje pačioje knygutėje atspausdinti ir šie jo priedai: 1. L. Sk. Br. statuto ideologinės dalies pagrindų paaiškinimai; 2. Patyrimo ir vyresniškumo laipsnių programos; 3. Specialybių programos. 4. Jūros skautų plaukiojimo statutas ir 5. Uniform. Leidinys gausiai iliustruotas įvairiais skautų ženklų ir uniformos bei vėliavų pavyzdžiais.

Iki šiol mūsų skautai neturėjo bendro ir apimančio visą organizacijos tvarkymąsi statuto. Todėl skautai šią naujienelę — atspausdintą brolijos statutą — sutinka su dideliu džiaugsmu. Bet dėl šio leidinio pasirodymo yra laimingi tik skautai. Dabar skautų eilėse, ypač vadovų, dirba nemaža karininkų ir atsargos karių. Skautizmo judėjimas yra labai daug kuo artimas karių siekimams. Vienų ir antrų geresnė pažintis, ir tuo pačių artimesnis bendradarbiavimas, yra labai ir labai pageidautinas. Daug kuo skautams, kaip griežtai patriotiškai ir giliai individuališkai auklėjimosi organizacijai, kariai, ypač karininkai ir aspirantai, gali būti naudingi. Skautai iš mūsų laukia pagalbos. O mes, kariai, galėtumėm jiems padėti siekti tą kilnųjį idealą. Šis leidinys atstos lyg vadovą, rodantį kelią į skautų auklėjimo darbą. Todėl L. Sk. Brolijos statutas pageidautinas ne tik karių ir karininkų bibliotekose, bet ir kiekvieno karininko bei kito kario labiausiai naudojamų knygų tarpe. A. S.

Kursus baigė 19 pusk.; geriausiai išlaikė: viršila Jonas Lašinskas ir puskar. Jeronimas Bružauskas, abu mokomos kuopos.

Pulko vadas ir kuopų vadai, padėkojami puskarininkiams už rūpestingumą kursuose, paspaudė visiems rankas. Paskui buvo bendri pietūs, kuriuose dalyvavo visi puskarininkiai, klaipėdiškiai ir šilutiškiai, pulko vadas ir lektorai. Vakare buvo šokiai.

Teatras kareiviams. Gegužės mėn. 3 d. pulko kareiviai buvo nuvesti į miesto teatrą. Atvykę iš Kauno valstybės dramos artistai vaidino Čiurlionienės-Kymantaitės „Aušros sūnūs“. Veikalas kareiviams labai patiko ir sekė vaidinimus su atsidėjimu.

Graži miško dekoracija. Švietimo vadovo leit. Jatučio rūpesčiu, vietoj paprastos kareivių klūbe dekoracijos, balandžio 26 d. įrengta graži miško dekoracija. Dekoracija vaizduoja Lietuvos senovę, paslaptinę girią ir sriaunuosius upelius. Ją padirbo patys pulko kareiviai: jaun. pusk. Andrašiūnas ir eil. Bružas. Dekoracija padaryta labai harmoningai ir gyvai. Ji yra viena iš didesnių papuošimų kareivių klūbe.

Jaun. pus. Vinkelis.

4 artilerijos pulkas.

Naujokai. Šio mėnesio pradžioj atsiųstų iš įvairių apskričių naujokų tarpe analfabetų yra visiškai mažas procentas, vos tik 3,3%.

Savanorių yra ne vien lietuvių, bet ir vokiečių ir žydų.

Baigusių ir lankusių aukštesnes ir speciales mokyklas taip pat nemaža. Atvyko ir studentų. Specialistų irgi yra pakankamai.

Lenkų karužas — mūsų naujokas. Drauge su kitais naujokais į pulką atsiųstas kilęs iš Marijampolės apskr., I Gudelių valsč., Mikolajūnų kaimo, gimęs 1899 m., naujokas Opermanas Steponas, tarnavęs lenkų kariuomenėj apie 12 metų.

Vokiečių okupacijos metus išvykęs į Lenkiją mokytis ir gimnaziją baigęs, 1917 m. pabaigoj paimtas į besiorganizuojančią lenkų kariuomenę. Tarnavęs visą laiką raitojų artilerijoje. Būtinus tarnybos metu baigė puskarininkų mokyklą ir paleistas iš kariuomenės pasiliko liktiniu viršilos laipsny.

Liktiniu tarnaudamas, kaipo baigęs gimnaziją, paskirtas į raitosios artilerijos karo mokyklą ir ją baigęs pakeltas į karužo laipsnį.

Grižęs iš mokyklos, po 6 savaičių pabėgęs iš lenkų kariuomenės į Lietuvą.

Į Lietuvą grįžti kiekvienu atveju buvo pasiryžęs ir lietuviškai kalbėti mokėsis, bet kol sąlygos neleido, teko tarnauti lenkų kariuomenėj.

Pagaliau, sužinojęs, kad tėvas mirė Lietuvoj ir nežiūrėdamas, jog buvo tik ką baigęs karo mokyklą ir pakeltas

į aukštesnį laipsnį, vis dėlto buvę labiau miela savo, negu svetima duona ir, progai pasitaikius, sprukęs į Lietuvą.

Grižęs į Lietuvą, buvo teisiamas kariuomenės teismo už tarnavimą priešų kariuomenėj, bet tapo išteisintas ir dabar paimtas kariuomenėn. . .

V. p. B. J.

1 gusarų D. L. E. K. Jonušo Radvilos pulkas.

Šeimyniški konkūrai. Gegužės 4 d. pulko jojykleje įvyko šeimyniški konkūrai. Šį kartą programą sudarė šie jojimai: 1. vachmistų ir vyr. puskarininkų. 2. 1-mas karininkų ir 3. 2-ras karininkų. Vachmistų ir vyr. puskarininkų jojime reikėjo nugalėti įvairias 9 kliūtis nuo 1 m. iki 1,10 m. aukštumo. Pirmą prizą šiame jojime laimėjo vachm. Tomkus su arkliu „Azartas“, negavęs nė vieno punkto ir atjojęs per 30 sek., 2-rą prizą laimėjo vyr. pusk. Černiauskas su arkliu „Furganas“, kuris turėjo dar nugalėti barragė (vadinasi, aukštesnių kliūčių tam tikrą skaičių su sau lygiais konkurentais), nes vyr. pusk. Jasiūnas su arkliu „Arkebuzas“ buvo taip pat, kaip ir jis, negavęs nė vieno punkto ir atjojęs per 33 sek. Barragė nugalėjo vyr. pusk. Černiauskas su 2 punktais ir vyr. pusk. Jasiūnas su 4 — tuo būdu laimėjo pirmasis.

1-me karininkų jojime reikėjo nugalėti 12 įvairių kliūčių nuo 1,10 m. iki 1,15 m. aukščio. Čia 1-mą prizą laimėjo ltn. Andriūnas su arkliu „Antikas“ gavęs 2 punktus ir atjojęs per 58 sek., ir 2-rą prizą laimėjo taip pat ltn. Andriūnas su kumele „Akacija“, gavęs 8 punktus ir atjojęs per 55 sek. 2-me karininkų jojime reikėjo nugalėti taip pat 12 įvairių kliūčių tik jau 1,15 — 1,25 m. aukščio. Ir čia 1-mą prizą (kav. štabo, pereinamąjį su sąlyga laimėti 3 kart iš eilės ir 5 kart be eilės) laimėjo vyr. ltn. Eidukaitis su arkliu „Ažuolas“, gavęs 2 punktus ir atjojęs per 54 sek. Pažymėtina, kad pereitą sykį laimėjęs kalbamąjį prizą vyr. ltn. Kirkyla šiame konkūre nedalyvavo dėl savo kumelės ligos, o kap. Gudauskas — pirmasis prizo laimėtojas, — nelaimėjo. Tai charakteringa, kaip sunku kartais kiekvieną sykį laimėti! 2-rą prizą laimėjo ltn. Jagutis su arkliu „Godus“, gavęs 4 punktus ir atjojęs per 57 sek.

Konkūrai praėjo labai gyvai, nes tai buvo šį kartą paskutiniai konkūrai po stogu, kitaip tariant „žiemos sezono“ uždarymas. Baigiant „žiemos sezoną“, oras pasitaikė gražus — pavasariškas — ir tuo būdu svečių buvo labai daug. Į konkūrus atvyko labai daug aukštų svečių ir viršininkų. Buvo: Jo Ekscelencija Respublikos Prezidentas A. Smetona, ministeris ponas Zaunius su žmona, vyr. štabo viršininkas gen. št. gen. ltn. Kubiliūnas ir daug kitų. Žinoma, „žiemos sezoną“ užbaigus ir lauktam „konkūrų pavasariui“ — „vasaros sezonui“ atėjus visų pulko karininkų nuotaika tokia, kad tik greičiau įvyktų vieši konkūrai pulko mokymo aikštėje.

žl.

Kariuomenės teismo kronika.

Kariuomenės teismas balandžio mėn. 28 d. sprendimu 9 pėst. pulko eilinį Malinauską Kazį pripažino nusikaltusiu 3 nusikaltimais, būtent: 1) norėdamas visai išvengti tarnybos kariuomenėje, jis 1930 m. kovo mėn. 6 d. savavaliai pasišalino iš pulko ir slapstėsi ligi to pat mėnesio 9 d., kada šaulių buvo sulaikytas, 2) šio pabėgimo metu išsinešė su savim ir pražudė išduotus jam vartoti kai kuriuos valdiškus daiktus, iš viso 41 lito vertės, ir 3) pabėgdamas pasisavino, išsinešė, jam išduotą laikinai naudotis šautuvui tepalinę 7 litų 50 ct. vertės.

Už šiuos nusikaltimus teismas paskyrė eil. Malinauskui už kiekvieną nusikaltimą atskirai bausmes: už pirmą — 5 metus siunkiųjų darbų kalėjimo, už antrą — 2 mėnesių karo kalėjimo ir už trečią — 1 metų karo kalėjimo; sudėtinai gi už visus tris nusikaltimus teismas, pasiremdamas B. St. 60 str., paskyrė eil. Malinauskui 5 metus sunkių darbų kalėjimo su įmatytomis B. St. 28 ir 30 str. str. pasekmėmis.

Aviacija. 2 oro eskadrilės pastangomis sutvarkyti sporto įrankiai. Kareivinių kieme padirbti nauji stulpai žiedams, trapecijai, kartims ir turnikui. Naujai pagaminta: stulpai šliaužimui į viršų, šokimui ir siūbuojanti kartis lipimui.

Mokomoji 2 art. pulko komanda laisvu metu.

Foto Uselio.

Įrengta ir krepšiasvaidžio aikštelės. Turint galvoj čia pat esančią revolveriams ir mažo kalibro sportiniams šautuvėliams šaudyklą, aikštė daro gan gražaus įspūdžio. 2 oro eskadrilės taip pat įsigyta geras stalas su įrankiais „stalo tenisui“ ir žaidimams „figūros“. Netenka dabar skųstis, kad nėra įrankių ar žaidimų. Atliekamomis valandomis įrankius apsiautę kareivių ir naujokų būriai rodo įvairiausias „štukas“, kartais sukeldami net skanaus juoko. -sk.-

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas. Gegužės mėn. 4 d. pulko futbolininkai rungėsi su vietine Ukmergės lenkų futbolo komanda „Ursus“ (Sparta). Pulko komanda išėjo aikštėn be treniruotės, nes trys žaidėjai stojo iš ką tik atvykusių į pulką naujokų. Žaidimas buvo gyvas. Pulkas visą laiką priešą spaudė, bet daug gerų progų neišnaudojo. Pirmas puslaikis pasibaigė 1:0 pulko naudai. Antrame puslaiky dar labiau pradėjo priešą vartus bombarduoti, bet pulko komandoje buvo matytis nesusižadimas ir smūgiai buvo be vaisių. Priešas stengėsi tik apsiginti nuo golų; jo puolimas buvo menkas. Antras puslaikis taip pat pasibaigė 1:0 pulko naudai. Tuo būdu rungtynės baigėsi 2:0 pulko naudai.

V. J. J.

Vokiečių futbolininkai Kaune. Šeštadienį ir sekmadienį, gegužės 10 ir 11 d. d. Kaune viešėjo iš Tilžės atvažiuojanti vokiečių futbolo komanda — Sporto klubas E.V.

Šeštadienį susitiko su L.F.L.S. A.L. ir pralaimėjo santykiu 0:3.

Sekmadienį, geriau pasisekus su K.S.K. — Kultus A.L. baigėsi lygiomis 2:2.

Mirties šešėlis. Vienas italų sportininkas, norėdamas tapti turtingu ir žinomu, sugalvojo tokį triuką. Užsilipęs ant 44 aukštų Amerikos dangoraižio (Čikagoj) su virve norėjo nusileisti žemėn. Virvė trūko ir jis, besileisdamas pro 20 aukštą, krito žemėn. Krisdamas pateko ant mišios, iš kurios keli žmonės buvo užmušti. Užsimušė ir pats šokėjas. Jis krito taip smarkiai, kad niekas negalėjo įžiūrėti kas ten: žmogus ar šiaip koks padaras.

Japonų lengvaatlečių rekordai. Iš neseniai pasiektų rezultatų matyti kokią pažangą pasiekė lengvoji atletikoje Japonijos moterys.

100 m. — Chanio 13,1; 200 m. — Chitoni 25,4; 800 m. — Jamomoto 2:48.

„Saulės“ garbei. Japonijoje kas 80 metų švenčiama deivės Saulės šventė. Prie šios šventės prisideda ir Japonijos sportininkai. 7.000 studentų — sportininkų, susirinkusių aikštėj, laisvais judesiais pagerbė japonų branginamą deivę — Saulę.

Lenkui nepasisekė. Žinomas lenkų bėgikas Petkevičius išvažiavo į Ameriką dalyvauti bėgimuose. Amerikos aukštoji sporto instancija nesutinka, kad lenkas dalyvautų rungtynėse. Ji motyvuoja, kad lenkas atvažiavo ne sporto reikalais, bet tik pasipelninti.

Tikrai „amerikoniškai“! Neseniai Amerikoje dėl gamamos garsinės filmos buvo suruošta šiurpulinga scena. Žinomas motociklistas Gavri Lopen sutiko motociklu prasiveržti pro pastatytą iš stiklo kliūtį.

Tiesa, kliūtį nugalėjo, bet už tai ir stiklas savo dantis parodė: motociklisto kūnas tapo 46 vietose įpiautas.

Kaminakrėtys ant pašliūžų. Švedijos kaminakrėčiai pasikėlimui iš vienos vietos į kitą naudojami pašliūžomis. Ypač tokie Švedijos kaminakrėčiai atrodo gana keisti, kadangi jie su cilindrais.

Drąsus lakūnas. Vienas Amerikos lakūnas išdrįso 150 klm. greitumu per valandą pralėkti po 6 metrų aukščio pastatytą bromą (vartai). Jis pralėkė neužkliudęs nei vartų, nei žemės ir laimingai pakilo!

Jūs Šaulių gyvenime

Lietuvos šaulių sąjungos tautinio auklėjimo ir propagandos skyrius š. m. gegužės m. 10 d. suruošė originalių scenos vaizdų vakarą. Visus scenos vaizdus ir vaidinimus atliko šaulių teatro kolektyvas, p. K. Jurašūnui vadovaujant.

Muzikai pritariant, įspūdingai padeklamavo p. Jurašūnas Piliuto eilėraštį — „Du kapu“. Gražiai padeklamavo ir B. Balčiūnas eilėraštį „Į šeimyną“ (L. Giras) ir J. Laumakys — „Ernulfo daina“ (Ibseno). Po šio buvo suvaidinta trumpa komedija „Pypkė“. Pirmoji programos dalis buvo baigta ypatingai gražiu vaizdu „Rex“ (Putino). Charakteringi kitų artistų niuansai šį vaizdą labai pagerino ir sukūrė tiesiog neišdildomą įspūdį.

Antroji programos dalis prasidėjo vaizdeliu „Radio klausytojas“, parašytas p. Jurašūno. Baletas (šokis) pavyko silpnai.

Paskutinė vakaro dalis buvo baigta liaudies dainomis. Su armonika akomponavo rašytojas Akiras - Biržys.

Programai pasibaigus, apie 23 v. prasidėjo šokiai, orkestrui „Patrimpu“ grojant.

Baigiant verta pridurti, kad tokio tipo vakarai (su vaidinimais) turi didelio pasisekimo ir kelia susidomėjimą visuomenės tarpe. Prie vakaro pasisekimo daug prisidėjo gabus valstybės teatro artistas p. K. Jurašūnas. Jis paruošė tinkamus scenai vaizdelius, pats vaidino ir kitus paruošė. Todėl didžioji nuopelno dalis tenka jam.

Capitor.

Vilkaviškis. Vietos 8 šaulių būrys stropiai ruošiasi dešimties metų sukaktuvėms. Kiekvieną sekmadienį, vadovaujant būrio vadui p. Bėrentui, daromi gimnastikos pratimai. Lūšnos mergelė.

III rinktinės šaulių būrių veikimas. Šiais metais šauliai pradėjo ypatingai veikti. Daugiausia kreipiama dėmesio į karinį paruošimą. Telšių, Plungės, Alsėdžių būriuose kiekvieną sekmadienį po 2 valandas mokoma rikiuotės. Pamokose šauliai gausingai dalyvauja. Sporto srity irgi daug dirbama. Dauguma būrių turi gerai išlavintus šaulių chorus ir rengiasi dalyvauti dainų šventėje. Ypatingai uoliai dirba moterų skyriai propagandos ir sanitarijos srity. Pradėta steigti jaunųjų šaulių skyriai. Šiam darbui iniciatyvos imasi prad. mok. mokytojai šauliai. Visuomenės su šauliais santykiai labai geri.

III rinktinės vadas kap. Rauba, baigęs ugniagesių kursų, pradėjo organizuoti būriuose šaulių ugniagesių komandas. Iki šiol jau įsteigta: Telšiuose, Plungėje, Tveruose, Rietave, Gadunave ir Stalgėnuose. Į tokias komandas šauliai ir vietos gyventojai su noru stoja ir pasižada jas medžiagiškai remti. Gadunavo šaulių ugniagesių komanda jau turi ir rankinį siurbį. Šaulių ugniagesių mokymui prie rinktinės štabo steigiami k-dų viršininkams savaitiniai kursai, kurie prasidės šio mėnesio pabaigoj.

Kadangi būrių vadų suvažiavime nutarta darbščiausi rinktinėje būrių pavadinti Vytauto Didžiojo vardu, todėl šauliai dabar ypatingai daug dirba, norėdami gauti Vytauto Didžiojo vardą.

Pagirys (Ukm. apskr.). Pagirio šaulių būrys įsisteigė 1920 m. ir tą patį metų rudenį dalyvavo kovose su lenku raiteliais.

Būryje yra daug pasižymėjusių savanorių, ypač 1919 m. vasario m. Pagirio — Šėtos rajone.

Dabartiniu metu būrys užima vis platesnę veikimo dirvą. Turi įsigijęs žemės sklypą ir rimtai susirūpinęs šiemet įsigyti savus namus. Prie būrio susidarė raitųjų sekcija, vadovaujama atsargos vachm. savanorio M. Railos. Kadangi būryje yra gana daug atsargos kavaleristų, tai manoma daug nuveikti.

„Kurčias Poetas“.

Latvijos geležinkelių apsauga.

„Aizsargo“ šaulių kariškos organizacijos nariai-geležinkeliečiai suorganizavo geležinkelių batalioną. Šiam batalionui nupirkti Čekoslovakijoje automatiški pistoletai, kuriais bus apginkluota didesnė bataliono dalis. Mažesnioji bataliono dalis bus ginkluota šautuvais.

Amerikos J. Valst. nauji kulkosvaidžiai.

Amerikos jūrų laivyno departamentas ketina įvesti karo laivyne neseniai išrastą naują kulkosvaidį. To kulkosvaidžio svarbiausios ypatybės — didelis šaudymo greitumas (800 šovinių per minutę) ir tolima distancija (iki 16 kilom.). Be to tas pats išradėjas Hudson konstruoja dar naują priešaviacinį kulkosvaidį, kuris galės išleisti 1400 šūvių per minutę. Tokio kulkosvaidžio kalibras bus 30 m.m.

Oro laivyno manevrai ties Londonu.

Pereito mėnesio pirmoje pusėje 2 savaites buvo daromi anglų oro laivyno manevrai ties Londonu. Manevruose dalyvavo 50 kariškų lėktuvų, kurių uždavinys buvo „sunaikinti“ Londono miestą. Oro ataka buvo atmušta. Anglų spauda rašo, kad šie manevrai esą aiškiai parodė, kad Londonui nebaisūs prieš lėktuvų užpuolimai.

Lenkai kovoja su ukrainiečiais Lvove.

Per paskutinę savaitę ukrainiečių centre Lvovo mieste, dabar lenkų okupuotame, įvyko susirėmimas tarp lenkų policijos ir ukrainiečių, kurie slapta darbuojasi prieš Lenkiją.

Jie susibūrė į vakarų Ukrainos išvadavimo komitetą, kuris labai energingai dirba, platindamas prieš lenkų okupantus atsišaukimus ir brošiūras.

Tačiau lenkų policijai pavyko šį komitetą susekti ir suimti 43 jo narius, kurie pasodinti kalėjiman. Lenkų valdžia dabar stropiai tyrinėja šiuo reikalu. Bet vargiai jai pasiseks ukrainiečių judėjimas likviduoti, nes ukrainiečiai kovoja dėl savo nepriklausomybės ir išsivadavimo nuo užgrobikų ir jų tautos persekiotojų — lenkų.

Naujos gaubicos amerikiečių kariuomenėje.

Amerikiečių kariuomenėje įvestos naujos gaubicos, kurios yra moderniškiausias artilerijos pabūklas. Šių gaubicų duomenys: kalibras — 6 coliai, vamzdžio ilgis — 23 kalibrai, vertikalis šaudymas 65°, horizontalis — 50°, šovinio svoris — 43 klg., šaudymo tolis — 15 klm.

„Mirties spinduliai“.

Vokiečių spaudos pranešimu, vienas Berlyno gyventojas Šimkus (matomai lietuvis) išrado karišku atžvilgiu labai svarbų aparatą. Šis aparatas uždega kai kuriam atstume esančias sprogstamasias medžiagas. Išradimas buvo demonstruotas mokslo ir spaudos atstovams. Kadangi ligi šiol išradėjas savo aparatą bandė tik bute, tai pasiekti rezultatai nėra dideli, bet vis dėlto reikšmingi. Aparatas, kuris, paspaudus tam tikrą mygtuką, pradeda veikti, paleidžia į kitą kambarį 4 mtr. atstumo spindulius, ir jie susprogdina ten esančias nedideles nitroglicerino kapsules.

Šis išradimas, anot vokiečių spaudos, turės labai didelės reikšmės. Šie „mirties spinduliai“ galės susprogdinti ne tik toli esančius prieš sprogstamosios medžiagos ir šovinių sandėlius, bet taip pat susprogdins ir šovinius, esančius kareivių šovinyuose ir šovinių vežimuose. Tenka išradimą tik išstobulinti, kad galima būtų „mirties spindulius“ siųsti į tolimus atstumus. Tolimesni bandymai dabar bus daromi specialiose laboratorijose ir bus atliekami plačiu mastu.

Nuodingosios dujos — policijos ginklas.

Pokariniais metais beveik visose valstybėse gana dažnai kyla visokių demonstracijų ir riaušių. Joms išsklaidyti siunčiama policija, kuri, tačiau vengdama vartoti ginklą, dažnai negali tinkamai atlikti jai duoto uždavinio. Todėl amerikiečių policija dabar aprūpinta chemiškais ginklais: tam tikrais revolveriais ir šautuvais, kurių šoviniai su dujomis. Turi ir panašių granatų. Šios dujos nėra pavojingos nei gyvybei, nei sveikatai, bet tik tam tikram laikui žmogus apakinamas. Dujos suerzina odą, o ypač akis, iš kurių pasipila gausios „atgailos“ ašaros. Tuo pasinaudojusi policija minią išsklaido ir reikalingus asmenis sulaiko.

Šoviniai būna didesni ir mažesni. Didžiųjų šovinių veikimas vėjo kryptimi — 150 mtr., prieš vėją — 15 mtr. Mažųjų šovinių veikimo atstumas dvigubai mažesnis. Šaudant prieš vėją, policija turi užsidėti dujokaukes, nes gali ir pati pradėti „verkti“.

Chemiškus ginklus taip pat vartoja ir rumunų policija, kuriai ginklai buvo parvežti iš Amerikos.

I v a i r e n y b ė s.

Popierius vieton odos.

Vienas amerikietis išrado naują medžiagą iš popierinės masės ir plieno vielų. Ta medžiaga gana tvirta ir turi kitų gerų ypatybių, tad iš jos esą galima būsį gaminti avalinę. Tačiau tokios popierinės avalinės praktiškumas kol kas dar nepatikrintas.

Tunelis po Gibraltaro sąsiauriu.

Ispanijoje ir Afrikoje Gibraltaro sąsiaurio pakraščiuose pradėti jau paruošiamieji darbai milžiniško tunelio statybai. Tunelis eis jūros dugno apačia 60 metrų gilumoje ir jungs Europą su Afrika. Tunelio statybą ves inžin. Jevenois, o reikalingą kapitalą apie 450 milijonų litų paskirs Ispanijos vyriausybė.

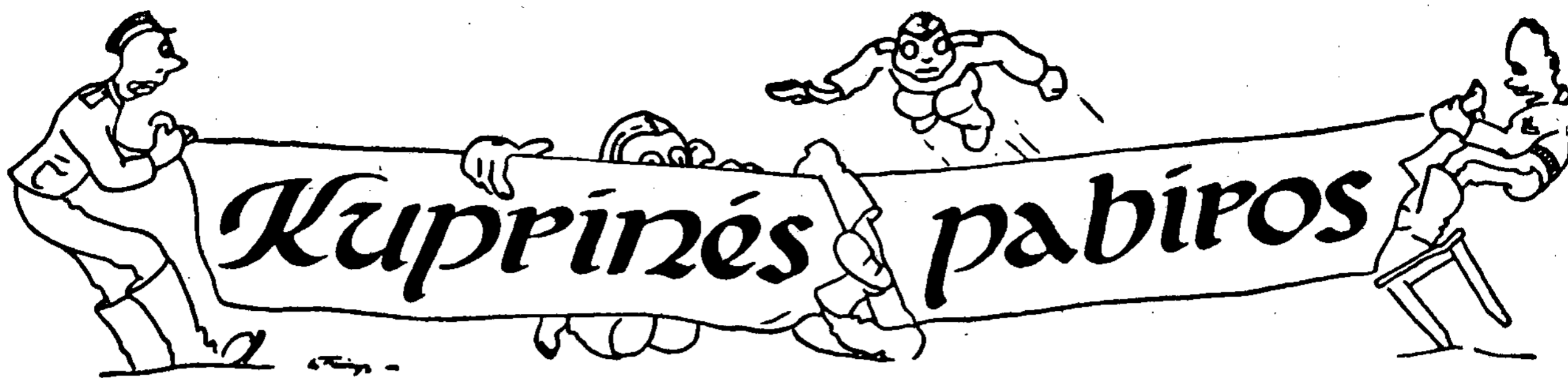
Amerikos viešbučiai.

Amerikiečiai mėgsta visus stebinti savo dideliais daiktais. Pavyzdžiui, kad ir viešbučių jie turi tokių didelių, jog mums lietuviams, nebuvusiems Amerikoje, net sunku įsivaizdinti. Vienas iš labiausiai „amerikoniškų“ viešbučių yra „Valdorf-Astorija“. Viešbučio namas užima 17 aukštų ir kaštuoja 40 milijonų dolerių. Viešbuty yra 1.500 kambarių. Kai kurie kambariai kaštuoja po 500 dolerių parai. Viešbutį aptarnauja 1.636 žmonės, iš jų — 96 virėjai, 18 kepėjų, 165 indų plovėjos, 177 pasiuntiniai, 105 nešėjai, 560 lakėjų, 176 kambarinės ir t. t. Tarnautojų išlaikymas kaštuoja 65.000 dol. Kasdien viešbučio svečiai suvalgo 25 jaučius, 25 avis, 20 kumpių, 100 kalakutų, 360 karvelių, už 174 dol. pieno, už 100 dol. grybų ir kit.

Viešbutis duoda kasdien 2000 dolerių pelno.

* * *

Ilgiausias gaisras buvo Pensilvanijoje, kur anglų kasyklos degė 61 metus.

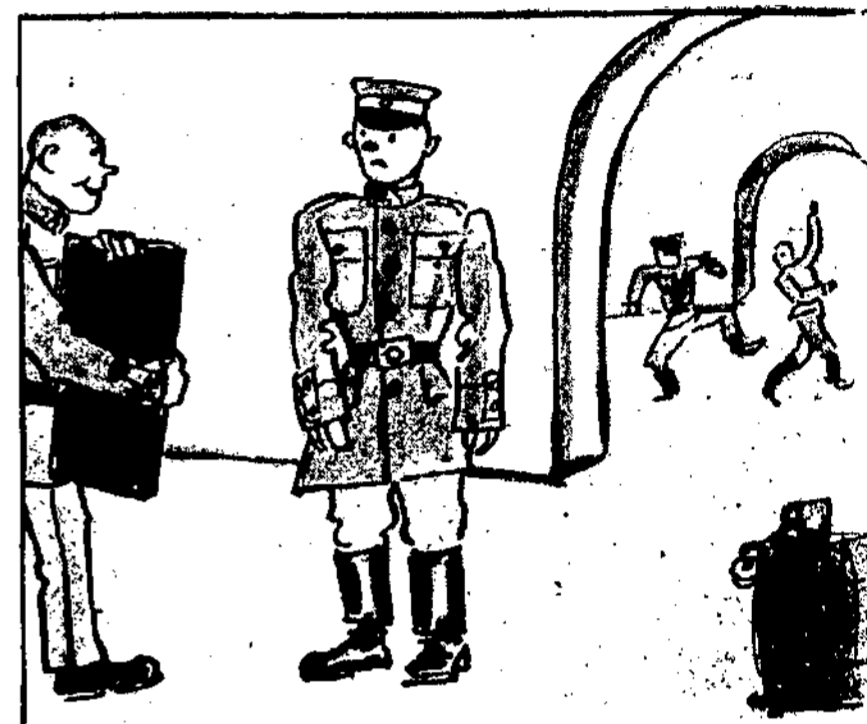
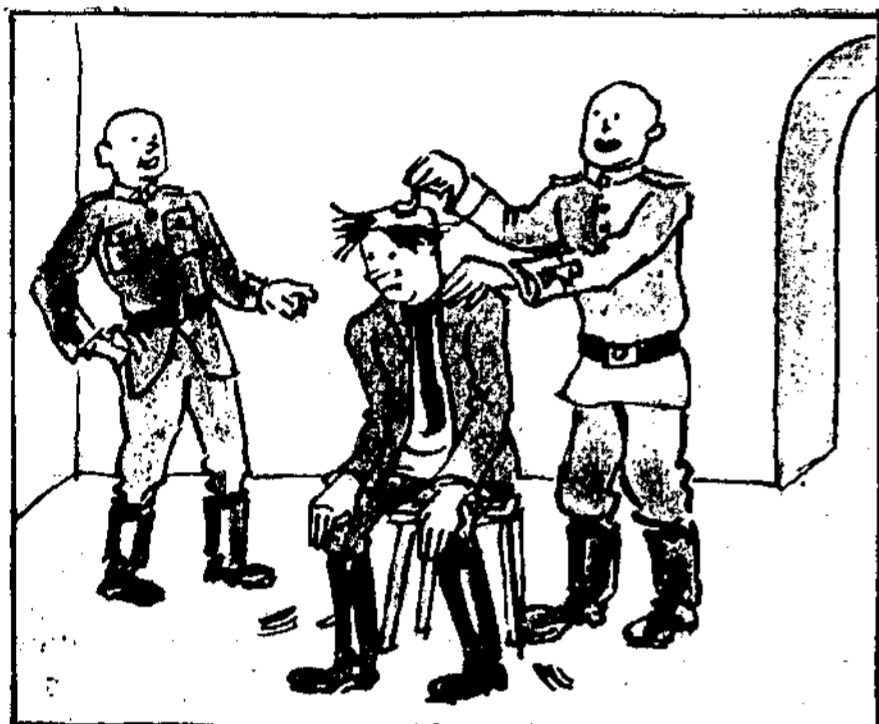

Pirmosios naujoko Petro dienos kariuomenėj.

Graudus atsisveikinimas.

Maloni našta.

Petras pasipuošė.

Sudieu jūs, mano brangios vilnos!
kurias tiek metų auginau,
prieš veidrodį kasdien stovėdams,
gražiai su šukomis ariau.

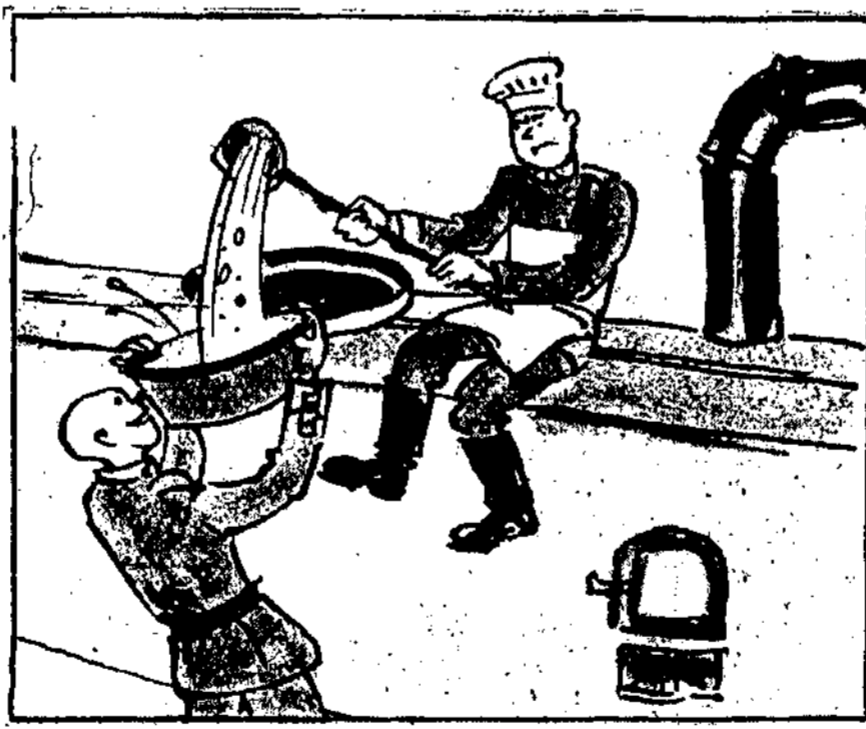
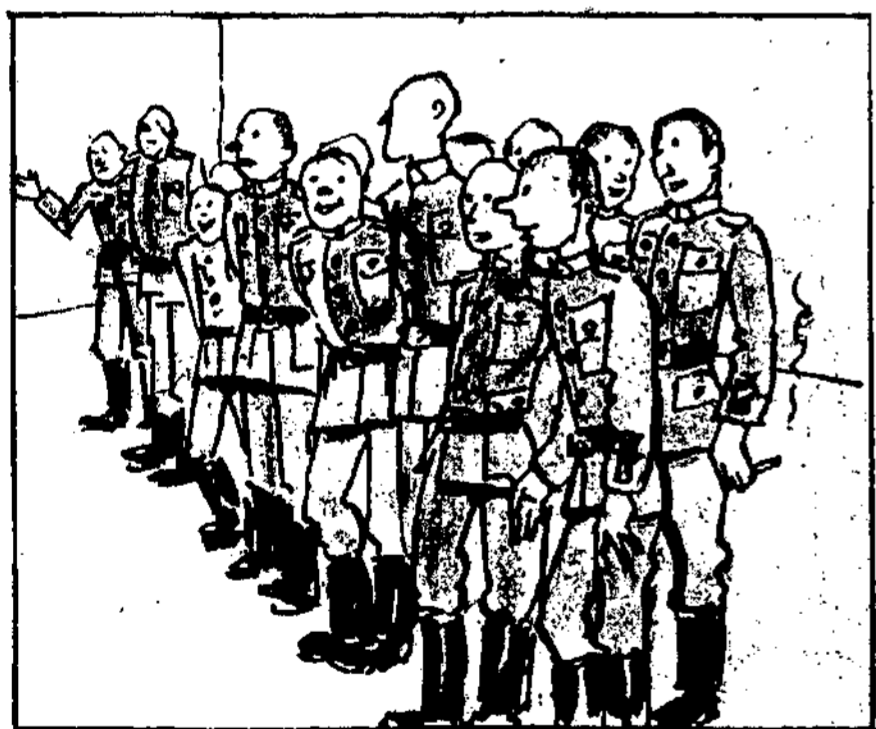
Ir apkrovė Petrą rūbais:
— vos panešti begaliu,
— bet už tai ir pasipuošiu, —
nešdams džiaugiasi, širdy.

Pasipuošęs Petras šypsos,
kad esąs jau puikus vyras.
— Bet, brolyt, koks tu apuokas —
klega jo kaimynas Špokas.

„Žalioji“ rikiuotė.

Petras pietus ima.

Naujokėliai miega.

Koks rikiuotės „gražumėlis“
geriau nesakysiu,
nes matyti, lyg ant delno,
kad dar „netašyti“.

— Kelk aukščiau tu savo baką!
jam juokais virėjas sako,
— nes matai, kad kruopos tyška,
— tad nuplikt gali, ko gero.

Mikas žliumbia — nēr' mamytės, —
Jonas gailisi seklyčios,
o mūs Petras tik sapnuoja,
kad jau tapo generolu.

Laukia traukinio.

Ūkininkas Petkus, vieną naktį, išgirdęs lojant
šunį, išeina pažiūrėti ir, pravėręs svirno duris, randa
ten kaimyno berną.

— Ką čia tu veiki mano svirne?

Bernas tyli.

— Na, po velnių, ar pasakysi, pagaliau, ką tu čia
veiki?

— Gerai, aš pasakysiu... Bet argi tamsta nematai,
kad aš čia laukiu traukinio į Šiaulius.

Nustojo rūkęs.

Kalbasi tarp savęs du puskarininkiai.

— Žinai ką, — sako vienas — aš nustojau rūkęs,
nors tai iš pradžios buvo gana sunku.

— Įdomu, kas tau pasidarė. Tur būt, tau gydy-
tojas uždraudė rūkyti?

— Ne. Gydytojas man neuždraudė, bet uždraudė
mūsų kuopos raštininkui.

— Na, tad kodėl gi tu neberūkai?

— Mat, tada aš pristigau tabako.

LIETUVOS VISUOMENEI.

Gelbėkime gėrimu sergančius — gydykite juos ligoninėje!

Esame patyrę: blogų darbų pradžia — miela, bet pabaiga — baisi. Taip pat, rodos, miela džiaugtis ir degtinės nuodais, tik ar ilgam? Apsidairykite aplinkui, kaip pakinta geri mūsų pažįstami, gal giminės ar net mūsų vaikai, paūžę, pagėrę kokią dešimtį metelių, kartais vos tik keletą metų. Kadais, skaisčiaveidžiai stipruoliai, dabar jau išpurtusiais, dvėselienos raudonumo veidais, mėlynomis, kaip slyvos, nosimis, nebetvirta eisena ir drebančiomis rankomis. Pasibaigė džiaugsmas, kada degtinė jiems tarnavo, dabar pradeda geriantieji degtinei tarnauti: be jos nebesitenkina, jos ieško.

Aukštam valdininkui, gelumbėtam ponui, doram kunigui, mylinčiam savo šeimą tėvui — niekas nebemiela; paliks Dievą ir Tėvynę, apvogs savo vaikus, bet tik galėtų negyvas apvirsti į purvyną ir ten pasvaiguliuoti alkoholiu.

Piliečiai! Broliai! Kriksčionys! Juk tai baisu. Jei išgirstume apie ką nors pavasario metu įlūžus į upę, ar užmigstume, nešokę gelbėti? O kai nusigėrę skęsta, mes tepasakome: „Et pasileido“. Bet tai neišmintinga ir tiesiog nežmoniška. „Pasileido“ tegalime sakyti apie pradedančius girtauti; po kelerių metų mes begalime sakyti: „Jau susirgo“.

Taip. Laimingieji, Blaivieji Piliečiai: mūsų broliai nusigėrėliai — ligoniai, ir jų dienos nebeilgos. Bet kol galą gaus, kiek jie nabagai privargs ir kiek kitus privargins. Kiek iš jų bus žalos tėvynei, kiek negarbės, kiek vargo skurdo, ašarų šeimai. O vis tai daugeliu atžvilgių pataisomi dalykai: girtuokliai yra pagydomi, bet tik būtų kas ir kur ilgesni laiką juos pagloboti — tam tikrose sanatorijose.

Alkoholikai visur gydomi, tik mes vieni atsilikę, ta savo žemės nelaime dar nesusisieloję. Iš alkoholiko mes temokame pasityčioti, kai jis paraližuojamų savo sąnarių nesuvaldo, arba net visai apvirsta bejėgis.

Nuo visų ligų gydome, beturčiams iš savivaldybių skiriame pinigų ligoninėje laikyti, tik vieniems nelaimingiems ligoniams alkoholikams niekas rankos neištiesia.

Valstybė juk negali visų globoti. Ji šaukia pačius piliečius rūpintis savo reikalais. Ji tik padeda darbą dirbti. Valstybę pavaduoti ėmė Lietuvių Katalikų Blaivybės Draugija, kuri sumanė įsteigti pirmą Lietuvoje sanatoriją, arba ligoninę, nusigėrusiems. Valstybė mielai sutiko tą pilietinį L. K. Blaivybės D-jos pasiryžimą. Viena ministerija davė sanatorijos reikalams žemės, kita mielai leido pasirinkti aukų visoje Lietuvoje. Tad Blaivybės Draugija drąsiai taria savo žmoniškumo šūkį visoms valstybės įstaigoms, visoms kultūros organizacijoms, visoms savivaldybių valdyboms, visiems parapijų dvasininkams:

— Šen visi iš vieno sanatorijos alkoholikams statyti! Visos organizacijos duokime savo atstovų rinkliavos komitetams sudaryti, su dėžutėmis ar su aukų lapais apeiti visus piliečius, pasiekti tolimesnius užkampius!

Ir visi kiti piliečiai nepašykštėkite aukų pinigais. Ką gali žinot, gal artimiausias tau žmogus, gal net tavo vaikas už metų kitų, jei ne už dešimties, dvidešimties, bus reikalingas gelbstančios rankos. O gal tu pats, įgudęs gerti, paleidai į svieta alkoholiu apnuodintą vaiką, ir dabar jis dėl tavęs žūna? Tai atpirk bent dalelę savo kaltybės.

Sunku duot keletas litų? O šimtais milijonų kas metai svaigalais pragerti nesunku? Jei dešimtąją dalį to, ką prageriame, nors vienais metais atiduotume alkoholikų sanatorijai — ligoninei, jau mes turėtume ją.

L. K. Blaivybės Dr-jos Centro Valdyba.
Pral. Dr. Pr. Kuraitis — Dvasios Vadas.
Dr. A. Gylys — Pirmininkas.
Kan. Dr. J. Tumas — Vice-pirmininkas.
L. Tamošauskas — Sekretorius.
J. Labokas — Išdininkas.
St. Jonkutė — Angelo Sargo Vaikų S-gos pirmininkė.
Tėvas Bružikas, S. J. — Valdybos narys.

Nauji leidiniai.

JAUNOJI LIETUVA. Mėnesinis tautiškosios mokslėivijos žurnalas. 4 nr. Balandžio mėn.

LIETUVOS GAISRININKAS. Mėnesinis ugniagesių laikraštis. 4 nr. Balandžio mėn.

PROŠVAISTĖ. Vilkaviškio valdžios gimnazijos ateitininkų kuopos laikraštis. Vienkartinis leidinys. V. D. M.

KULTŪRA. Mėnesinis iliustruotas mokslo, visuomenės, literatūros populiarus žurnalas. 4 nr. Balandžio mėn.

LITOVA ESPERANTO-REVUO. Nepriklausomas mėnesinis Esperanto propagandos organas. N-ro 4—5 (10—11). Aprilo — majo 1930.

Majoras A. Ružancovas, kariuomenės ugniagesių inspektorius. GAISRAI KAUNE 1912 M. (Iš Kauno miesto archyvo). Kaunas, 1930 — Vytauto Didž. — m. 16 pusl.

NAUJAS LAIKAS. 1,2 ir 3 nr. nr. Tautiškas istoriškas paveiksluotas laikraštis. Leidžiamas lietuvių šviesos draugijos Škotijoje. Adresas: Lithuanian Educational Society Scotland. 104 Mainsheet, Bellshill, Lanarkshire. Škotija, Šiais metais Škotijoje (Didžiojoje Britanijoje) išėjo naujas lietuvių mėnesinis žurnalas „Naujas laikas“ lietuvių ir anglų kalba. Šis žurnalas daug vietos skiria Vytautui Didžiajam ir šiaip Lietuvos gyvenimui. Iš šios srities yra ir daug paveikslų. Kiekvieno numerio viršely deda obalsį „Mes be Vilniaus nenurimsim“. Taip pat rūpinasi, kad šiemet kuo daugiausia Škotijos lietuvių aplankytų Lietuvą.

NAUJIENOS. Brazilijos lietuvių laikraštis. 1 nr. Redakcijos ir administracijos adresas: „Naujienos“. Brasil. Sao Paulo. Rua Duque de Caxias 1.

Š. m. balandžio mėn. Brazilijoje išėjo naujas lietuvių laikraštis „Naujienos“. Jį redaguoja buvęs Lietuvos kariuomenės kareivis L. Valiukas. Redakcijos prakalba gana kukli, daug nežada, ir sakosi, kad į politiką nesikišianti, tik stengsis rašyti Brazilijos lietuviams rūpimais klausimais. Šiam numerį įdėta žinių iš Lietuvos, Brazilijos ir Amerikos Jungt. Valstybių lietuvių gyvenimo. Taip pat yra linksmas skyrius.

Galvosūkių 18 nr. sprendimas.

Visi trys motociklistai susitiko starto vietoje po 40 minučių važiavimo. Kpt. A. tada buvo apvažiavęs stadioną 20 kartų, t. y. padaręs 60 klm.; vyr. ltn. B. 24 kartus, t. y. 72 klm., o ltn. C. 15 kartų, t. y. 45 klm.

Gerai išsprendė šie asmens: 1) Alf. Simonaitis (Lnk.); 2) virš. A. Šveistys (Av.); 3) v. p. K. Vadžiūsis (1 p. p.); 4) j. s. p. A. Bernotas (2 p. p.); 5) j. p. J. Gudžiūnas (KPM); 6) P. Budreika (KKDD); 7) eil. L. Ivanauskas (aut. kp.); 8) eil. P. Kniukšta (5 p. p.); 9) eil. S. Viluckas (2 p. p.); 10) ats. j. p. Br. Jasiūnas (Kzlk.); 11) B. Banaitytė (Btk.); 12) K. Dirmantas (K); 13) v. p. Paliulis (2 p. p.); 14) L. Liutkevičius (Tčn.); 15) B. Rumša (KKDD); 16) B. Girčys (Vlkk); 17) P. Sirgėdas (šn.); 18) St. Savickas (P).

Galvosūkis 20 nr.

(vertimas 2 taškais)

1		13		2	14		15
		3		16			17
4				5			
		6					
				20			
18		19		7		21	22
8				9			
		10					
11				12			

Į langelius įrašyti žodžius, kad išeitų: Skersai:

1. Laimingumo priežastis. 2. Naminio paukščio vardas. 3. Miestas iš Europos sostinių. 4. Esti tuščiam kišenėje. 5. Tam tikra siuvama mašina. 6. Taip vadinamas vienas šeimos narys. 7. Pakeitus raidės gausama žodis „pūri“. 8. Taip atrodo moderniškai apsvilkusi moteris. 9. Lietuvių mėgiama gėlė. 10. Lenkai pagrobė prieš 10 metų. 11. Žmogus,

kurs dieną saulės nemato. 12. Vieno laikraščio vardas.

Iš viršaus į apačią:

1. Nenutukusį. 13. Jausmas dėl kurio myli. 14. Galima sudėti iš raidžių, esančių žody „nepadarau“. 15. Medžių grupės pavadinimas. 3. Lietuvos kunigaikščio vardas. 16. Nuolaidi, tyki. 17. Lal Kotarpio pavadinimas. 18. Šautuvo dalis. 19. Turime pasiskolinę pinigų. 20. Sūdyta. 21. Miestelis su piliakalniu, kur žuvo karžygys Margis. 22. Pabaltijo gyventojas.

Alfas Stromas

Saugl vieta indėliams. upymo dėžutės. Visos bankinės operac.

Lietuvos Koperacijos Bankas
Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

„Karys“
Jūsų draugas.
Tad ne tik skaitykit, bet ir platinkit!!!

Vartokite tik geriausią kremą avalinei, dirbtą su terpetinu, „Gutalin“.

Vazelino muilas „Florance“
Kaunas.
Saugokitės padirbimų. Kreipkite dėmesio būtinai į 103 nr. ir firmą „FLORANCE“.

I. Paškauskas, siuvėjas
Mickevičiaus g-vė 26. Telef. 22-13
Buv. Laisvės alėja 36 nr.
Priimu užsakymus kariškiems ir civilinėm rūbam. Darbas atliekamas pagal paskutinę madą. Kainos prieinamos. Duodama išsimokėtina.

25 lt. mėnesiui 25 lt. mėnesiui
D V I R A Č I A I
Išsimokėtina iki metų, neskaitant rankpinigių. Siūlome Lietuvoje gamintų „AMLIT“ ir kitų firmų. Dviračius duodame tik patikrintus ir pritaikintus mūsų keliams. Garantija 3 met.
G. Macys ir M. Mikelkevičius
Kaunas, Laisvės Alėja Nr. 61, tel. 20-90.

Palaikykite Lietuvos pramonę ir prekybą!

A M L I T
Lietuviai, palaikykite savo pramonę —
M pirkite dviračius tik tai
L „AMLIT“
Jie yra patys geriausieji.
I Amerikos Lietuvių Akcinė Bendrovė
T Kaunas Šiauliai Panevėžys
Kęstučio g. 44a Aušros al. 2 Bataliono g. 2
Telef. 1221 Telef. 293 Telef. 78 3

120.000 litų
galima išlošti (dvigubu bilietu)
Raudonojo Kryžiaus XVII loterijoje,
kuri prasidės
1930 V. D. m. birželio 6 d.
Neatidėliodami įsigykite bilietus.
Bilietai parduodami: Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Loterijos Valdyboje Kaune, Laisvės alėja 35, bankuose, pašto įstaigose Kaune ir provincijoje ir pas agentus.
I-mos klasės bilietų kaina:
1/1 — Lt. 10, —, 1/2 — Lt. 5, —, 1/4 — Lt. 2,50.

Nepirkite užsienio tepalo, bet vartokite tik Lietuvos išdirbimo, nes jis yra geras ir nebrangus. Visur reikalaukite tepalo
„Kavalier“
Jis ne tik odą minkština, bet ir blizgina ją.

X METAI
Karo mokslų žurnalas „Mūsų Žinynas“
eina kas mėnuo.
Prenumerata met. 35 lt.; kariams (ir atsarginiams) ir šauliams 25 lt. Užsieny 50 lt.
Redaguoja plk. ltn. Vytautas Steponaitis. Leidžia Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrius.
Adresas: Kaunas, „Mūsų Žinynas“.

Jau XII metai gyvuoja „KARYS“
Kas tik bent vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „Kariu“, nes „Karys“ yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis.
Pasiskubinkit savo laiku užsiprenumeruoti, nes visi metiniai skaitytojai nemokamai gaus gražų sieninį **Vytauto jubiliejaus kalendorių.**
Kaina: 12 mėn. — 8 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt., 1 mėn. — 1 lt.
Užsieny, be Latvijos, Estijos ir Vokietijos, dvigubai.
Adr.: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“